

Téma čísla:

Kachel jako základní jednotka kamnářského řemesla

Osobnost čísla:

David Exner

Tradiční řemeslo:

Mistr zvonář

Michal Votruba a jeho zvony

Vaříme na kamnech:

Syrská kuchyně

Cestou necestou:

Villa della Torre

otevřené krby v Itálii

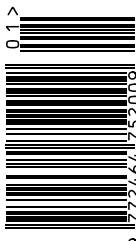
Trendy:

Šedá není nuda

jistota, svoboda, styl

Vychází 31. 3. 2017
cena 59 Kč

Kolem® kamen

Kolem kamen

časopis pro ty, kteří to s topením myslí opravdu vážně

čtvrtletník

číslo 17, vychází 31. 3. 2017

ISSN 2464-7527

MK ČR E 21836

Vydává

Spolek na obnovu tradičních řemesel

Dvory nad Lužnicí 87

378 08 Dvory nad Lužnicí

IČ: 03390578

zapsáno ve spolkovém rejstříku vedeném
u Krajského soudu v Českých Budějovicích
v oddílu L, vložce číslo 6499

šéfredaktorka

Ing. Jitka Pokorná

vedoucí vydání

Petra Jánská

asistentka redakce

Eliška Pokorná

jazyková redakce

Radka Šímová

spolupracovníci redakce

Karel Blažek, Igor Bubeníček, Hannes Eilig, Petr
Hokup, Marta Jastrebnická, Milena Kostková,
Simona Kotrbová, Jan Dědeček, Petra Sedláčková,
Mgr. Růžena Srbová, Radka Šímová, Petra Žabová

grafická úprava a sazba

Michal Jánský

tisk

Tiskárna PROTISK České Budějovice

www.kolem-kamen.cz

redakce@kolem-kamen.cz

Na titulní straně realizace Martina Peciny.
Foto Kateřina Blahová-Bliss

Kachel

jako základní jednotka kamnářského řemesla

Text | Jitka Pokorná

Kachel je to slovo, které bude v tomto čísle skloňováno opravdu často, neboť hlavním tématem jarního vydání je kachel jako základní jednotka kamnařiny. Kachel každý zná, nebo si to minimálně myslí. Ale když si na něj trochu posvítíme, zjistíme, že mnoho, co jsme si o kachli doposud mysleli, bylo mylné nebo alespoň nepřesné. Že ne? Tak podívejte. Je to ten kachel nebo ta kachle? Je kachel to samé co kachlička? Je to stavební nebo obkladový prvek? A tak bychom mohli pokračovat až do jara. Je to přitom zvláštní situace. Byť má kachel v českých zemích po staletí dlouhou tradici, tak zřejmě tím, že byla kamnařina v totalitní době víceméně v ilegalitě, nemáme to s ním tak úplně vyjasněné.

Na školách se o něm neučilo, výroba byla prakticky nulová, kachlová kamna se nestavěla. K opravě těch původních se tedy nejčastěji používala obkladačka, která sice mohla kachel připomínat, ale brzy majitel takto opravených kamen zjistil, že je něco špatně. Obklad na kamnech praskal a domácí kutilové si marně lámali hlavy, jak donutit obkladačku, aby se na kamnech udržela i po jedné topné sezóně. Ano, hádáte správně, je TEN kachel, prvek, ze kterého zkušený kamnář šár po šáru staví kachlová kamna, ale

TA obkladačka, jež je opravdu určena k obkladu stěn. Liší se nejen svým účelem, ale také postupem výroby, složením střepu a v neposlední řadě i druhem glazury.

Ale nechme pravopisu a pojďme se přesunout k praktičtějším věcem. Abychom vám, čtenářům, umožnili více proniknout do tématu kachlů, vybrali jsme tentokrát dokonce čtyři výrobce. Všichni sice dělají to samé, ale každý úplně jinak. Nabídneme vám tak čtyři různé náhledy na kachel a jen vy si pak vyberete, ke kterému se přikloníte. Co je pro jednoho krásně poproskaná glazura, která dává kachli punc ruční práce a nádech starých časů, je pro druhého výrobní vadou. U jedněch najdeme kachle s pevně danými rozměry, u druhých se jeho velikost vždy přizpůsobuje velikosti výsledného topidla.

Dále se pokusíme zmapovat historii kachle na našem území, od nádobkových kachlů točených na kruhu, přes odkaz habánů dojdeme k velkoplošnému kachli třeba ve tvaru iPhoneu. Je to téma tak rozsáhlé, že jej musíme rozdělit do několika čísel. V tomto se můžete těšit na tu nejvzdálenější historii.

Z pravidelných rubrik si pak rozhodně nechte ujít náš gastrokoutek. Je jaro, pro některé období půstu, a tak přijde vhod něco zdravého, ale přitom chutného a krásně barevného. Přesně toto nám nabídne syrská kuchyně. Vaření podle syrských receptů nás naprosto nadchlo. Jídlo bylo až na jeden pokrm masaprosté a naprosto famózní. Z čerstvé zeleniny, luštěnin a bylinek jsme vytvořili stůl plný many, kterému neodolali ani zapřísáhlí masožrouti z řad redakce. Zlatavý falafel jsme před nimi museli chránit doslova vlastním tělem, aby bylo co fotit. A když na závěr přišla třešnička na dortu v podobě grilovaného jehněčího, chtělo se nám trochu plakat. Oči by tak jedly, ale do nás už by se nic nevešlo. Ještě že nás na závěr zachránil silný sladký mátový čaj.

Já doufám, že si z našeho jarního kamnářského menu vyberete a že vám bude chutnat. Mějte krásné jarní dny a přeji ničím nerušené čtení zpoza kamen. A nespěchejte, ...duben ještě tam budem. Však to znáte.

Obsah

- 4| **Co mají kachel a hrnec společného?**
otevíráme téma z historie
- 10| **Vítejte ve světě kachlů**
příběh rodinné manufaktury z Bechyně
- 18| **Potkali se u Kolína**
o řemesle s Martinem Hadravou a Pavlem Mlázovským
- 24| **Osobnost čísla: David Exner**
dělá to sice naopak, ale dělá to dobře
- 28| **Cestou necestou**
Villa Della Torre
- 32| **Více než 50 odstínů šedi**
jistota, svoboda, styl
- 36| **Muži a ženy vonící kouřem**
uhlířské řemeslo v píseckých lesích
- 38| **Jídlo jako obraz**
gastrovíkend na téma syrské kuchyně
- 42| **Mistr zvonář**
Michal Votruba
- 46| **Oblékání kachlů do svátečního**
aneb o glazování
- 54| **Referenční stavby**
tak trochu pro inspiraci

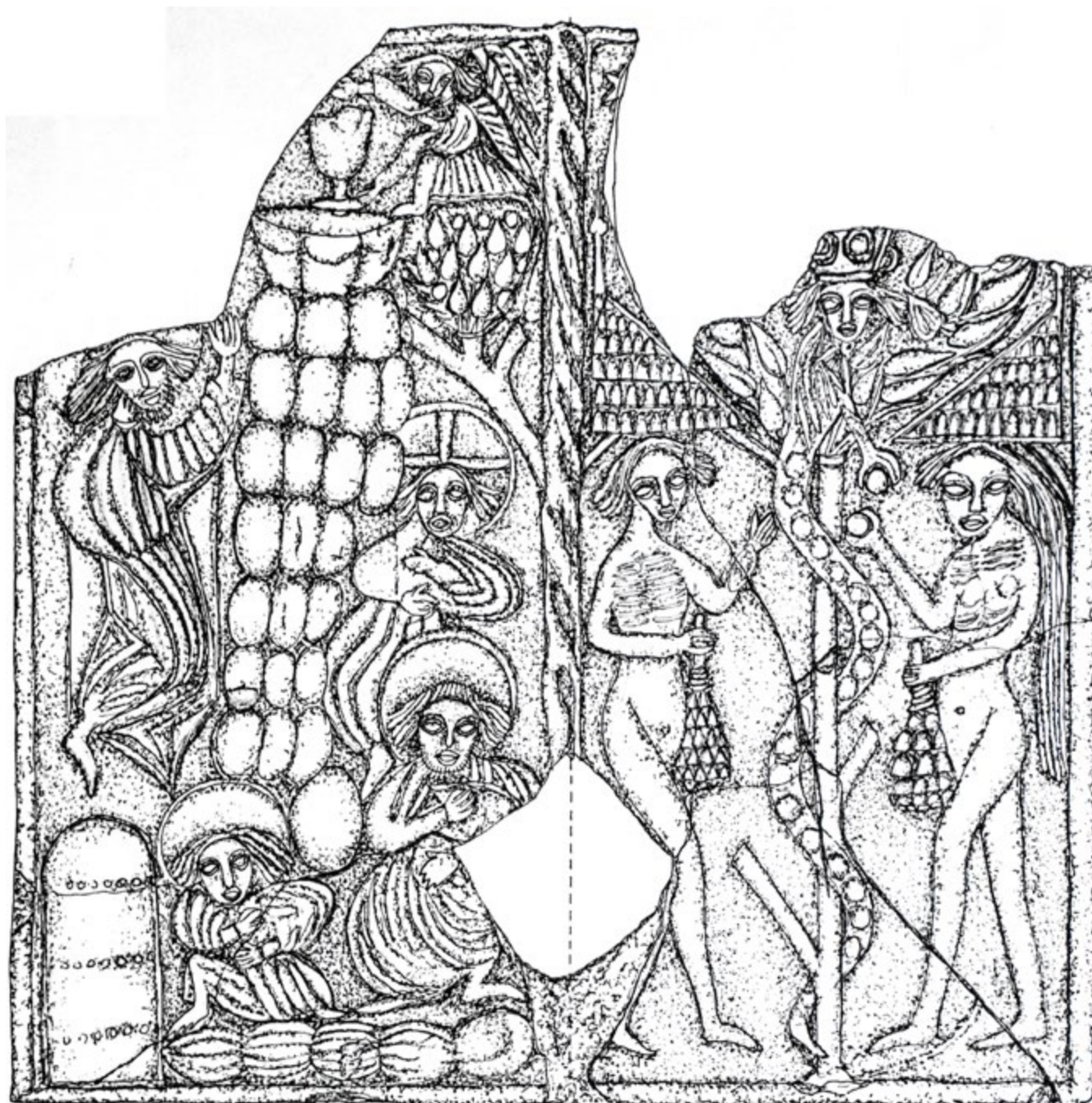

Co mají hrnec a kachel společného?

Víc než by se zdálo

Text | Jitka Pokorná, ve spolupráci s doc. R. Krajícem - Středověká kachlová kamna v Táboře; kniha Zdeňka Hazlbauera - Krása středověkých kamen
Foto | archiv redakce

Pálená hlína provází člověka po staletí. Co po staletí! Jeden z nejstarších sex symbolů vyrobených z keramiky pochází již z paleolitu, vznikl tedy dříve než 25 000 let před naším letopočtem.

Proti této korpulentní dámě, Věstonické Venuši, byť měří pouhých jedenáct centimetrů, je náš kachel úplný benjamínek. Vždyť nejstarší kachle se na našem území datují až od 14. století našeho letopočtu. Kachlová kamna se do českých luhů a hájů dostala pravděpodobně z alpských oblastí. Výrobou kachlů ve středověku, ale i stavbou vlastních kamen se zabývali výhradně hrnčíři. Až o mnoho let později došlo k oddělení kamnářského a hrnčířského řemesla. Důvodů, proč se právě hrnčíři začali zabývat kamnařinou, je více. Svoje hrnčířské výrobky vypalovali v pecích, které byly vždy součástí jejich dílen. V těchto pecích se páliło dřevem při poměrně vysokých teplotách, a tak měli hrnčíři s topením veliké zkušenosti. K výrobě kachlů se používala stejná surovina, tedy hlína s přísávkou ostřiva. První středověké kachle se vytáčely na hrnčířském kruhu a jejich vzhled připomínal nádobu nebo hrnec. Stejná je proto i technologie výroby. Starý výraz ze spisovné němčiny pro kachel „chachala“, ze kterého vzniklo slovo kachel, znamenal jednoduše nádobí.

Nejstarším a nejjednodušším typem kachle je tak zvaný kachel **nádobkový**. Jedná se o výrobky s uzavřeným dnem, s otevřeným ústím. Svým vzhledem opravdu připomínají nádobu, hrnec nebo pohár. Takovýmto kachlům se také říkalo kakabusy. Podle tvaru ústí a výšky kachle se mohou dělit právě na kachle hrncové, pohárovité, baňkové, miskové a tyglíkové. Tyglíkové kachle, které se vyráběly poměrně dlouhou dobu, a jsou tedy dosti časté, měly pravoúhlé, nejčastěji čtvercové ústí. Byly vyráběny tak, že hrnčíř běžným způsobem vytvořil na hrnčířském kruhu

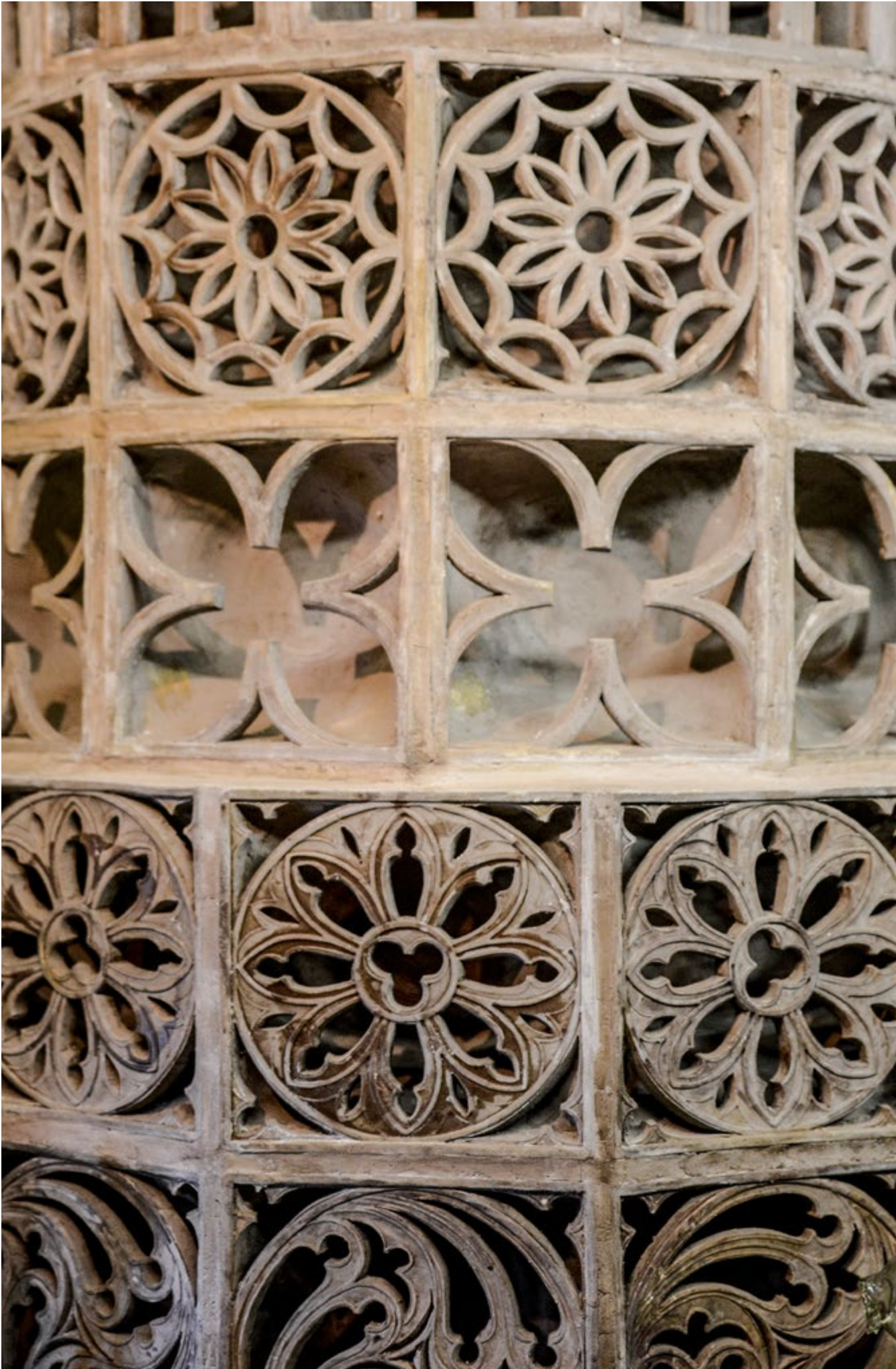
vlevo:
Adam a Eva u stromu poznání-Agónie v zahradě Getsemanské, Husitské muzeum v Táboře

vpravo:
Replika gotických kamen z kachlů s prořezávanými čelními stěnami podle nálezů ze Sezimova Ústí, Husitské muzeum v Táboře

Klanění tří králů- komorový kachel, Husitské muzeum v Táboře

Komorový kachel se znakem města Tábora, Husitské muzeum v Táboře

vyšší nádobku a upravil ústí do čtverce. V kamenech byly umísťovány dnem dovnitř a ústím ven. Dno a plášť kachle byly ohřívány ohněm nebo horkými plyny zevnitř kamen a přes otevřené ústí sálalo teplo do místnosti.

Komorové kachle jsou nejběžnějším typem, který se ve středověku vyskytoval, a nahradily tak kachle nádobkové. Jsou tvořeny komorou, která vznikla tak, že se z původního nádobkového kachle odstranilo dno a čelní ústí se zakrylo vyhřívací stěnou zdobenou reliéfem s nejrozličnější tematikou. Proto se také někdy nazývají reliéfní. Komorové kachle fungovaly na opačném principu než kachle nádobkové. Jejich způsob vyhřívání spočíval v tom, že se teplo dostávalo přes otevřené dno z topeniště do komory kachle, tam postupně ohřívalo přilehlé stěny a přes čelní vyhřívací stěnu se dostávalo do místnosti.

Tento typ kachle zvláště v kombinaci s nejrozličnějšími výzdobnými motivy působil sice silným estetickým dojmem, ale zřejmě z důvodu hluboké komory a relativně malého vyhřívacího otvoru bylo proudění ohřátého vzduchu uvnitř kachle zpomalené, a tím i zpomalena rychlost ohřívání reliéfní plochy. Tím se sice prodloužila doba nutná k vytápění místnosti, ale tento typ kachle více akumuloval teplo a vyhříval interiér delší dobu po ukončení topení.

Má se za to, že v průběhu stoletého vývoje docházelo v souvislosti s technickým zdokonalováním kamen, zvláště pak se zvětšováním výhřevné plochy a zvyšováním úspornosti topení, u komorových kachlí ke zkracování jejich komory až do dnešní podoby obvodového žebra, které známe na kachlích dnes.

Reliéfní kachle patřily do výrobního programu mnoha středověkých a renesančních hrnčířů.

Komorové kachle s reliéfní čelní stěnou, ze sbírek Husitského muzea v Táboře

Výroba kachlů a samotná stavba kamen pro ně představovala výnosnou zakázku. O tom, jaký bude zájem o jejich výrobky, rozhodovala zručnost, cit a výtvarný talent. Pro výrobu reliéfu se používala tak zvaná negativní forma, vyrobená z hlíny nebo dřeva, a říkalo se jí kadlub. Ten si buď zručný hrnčíř vyráběl sám, nebo využíval služby řezbáře. Kachle byly většinou režné, tedy pálené bez glazury a výsledný odstín závisel na druhu použité hlíny. I když glazury v té době hrnčíři již dobře znali a na své užitkové předměty jako bylo nádobí je používali, glazovat kachle začali čeští kamnáři na rozdíl od okolního světa až později. Proč tomu tak bylo, není přesně známo.

Jedna z teorií se opírá o názor, že neglazovaný vypálený kachel svojí barvou a strukturou povrchu připomínal žádaný pískovec. Ta druhá říká, že glazura prodražovala výslednou cenu kamen. Pokud byly glazury používány, tak olovnaté v barevnosti zelená, hnědozelená, hnědožlutavá a žlutavá.

Motivy na středověkých kachlích odrážely umělecký sloh té doby, postavení majitele, ale i místo, kde byla kamna umístěna. Velkou inspirací pro motiv kachle byly biblické motivy, husitské, ale i světské motivy, erby, ornamentální motivy a cechovní znamení. Jedním z námětů, který byl ve středověku hojně používán, byl motiv Adama a Evy, který byl erbovním znakem hrnčířského cechu.

Některé kamnářské výrobky pocházející z našeho území lze s hrдостí považovat za špičkové doklady uměleckého řemesla a právem snesou srovnání s okolním světem. Toto tvrzení dokládá i fakt, že špičkoví hrnčíři si své výrobky signovali a nebo je opatřovali psanou poznámkou, že právě tento kachel nebo kamna jsou jejich výrobkem!

Stavební rekonstrukce středověkých kamen z nádobkových kachlů, Husitské muzeum v Táboře

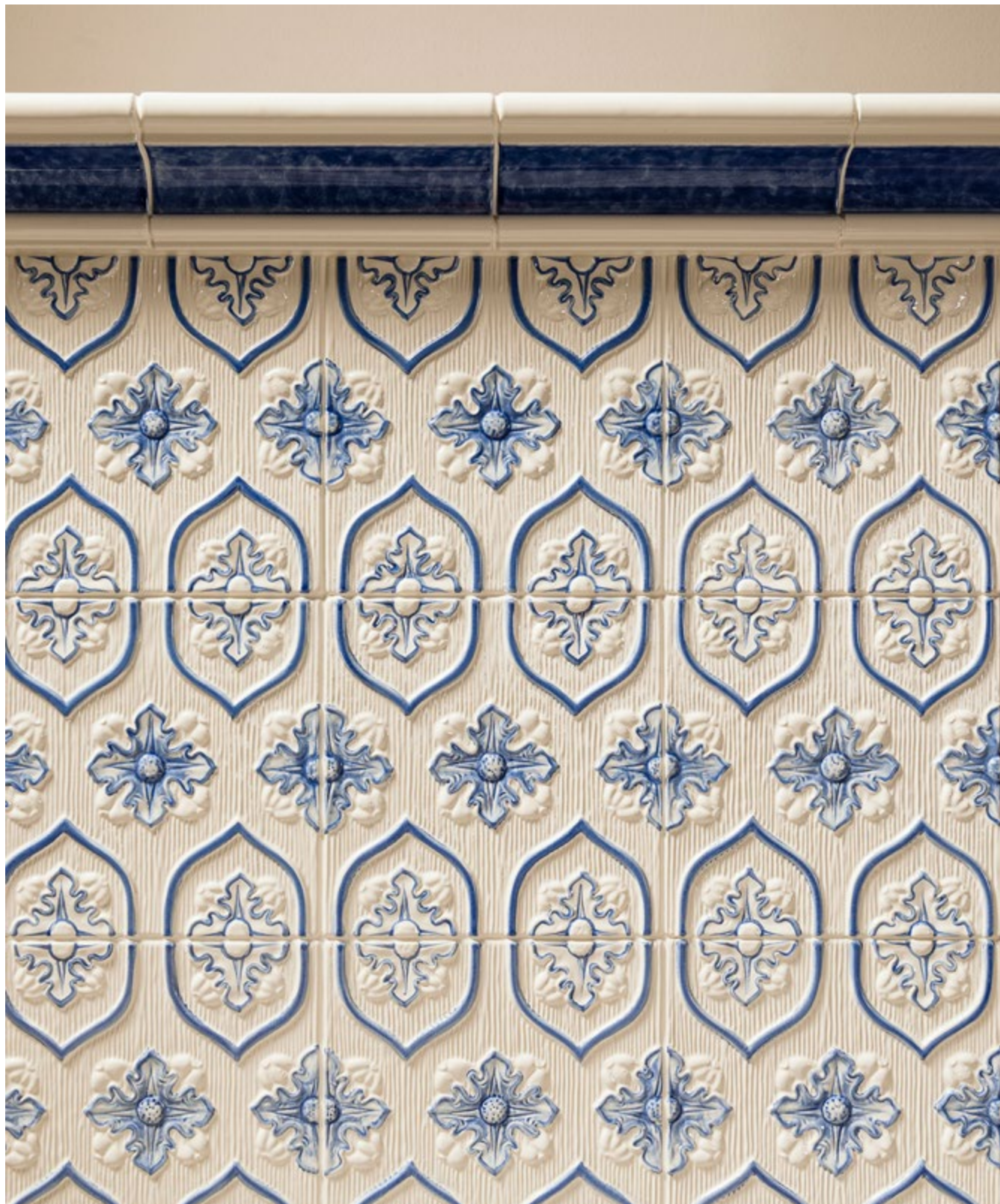

Sommerhuber

už při vyslovení toho jména je vám teplo

Text | Hannes Eilig
Foto | Sommerhuber

A si bychom v Evropě, nebo i jinde na světě, těžko hledali výrobce kamenné keramiky s delší tradicí, než je firma Sommerhuber sídlící v 1000 let starém rakouském městě Steyr. Město na soutoku řek Enns a Steyr se již ve středověku proslavilo obchodem se železem, později - hlavně v Čechách - výrobou vícekolových obrněných transportérů jménem Pandur. Transportér Pandur se vyrábí v provedeních 6x6 a 8x8 a všechny verze jsou obojživelné (asi země a voda) a přepravitelné leteckými prostředky (tak nakonec i vzduch). Sorry, total loser - zpět ke kachlům.

Vlastně ne, ke kachlům ještě ne, zpět do Steyru a jeho „hrnčířské ulice“. Vzdáleným zakladatelem, nebo řekněme tím, kdo položil základní kámen keramické manufaktury Sommerhuber, byl totiž hrnčíř Wämprecht, který nabyt dům číslo 67 v hrnčířské ulici v roce 1491. Se jménem Sommerhuber je tento dům spjatý až od roku 1843, kdy se do něj přizemil Josef Sommerhuber. Ten posléze převzal od roku 1491 nepřerušovanou, zdravou a prosperující živnost, kterou dále rozvíjel. V roce 1876 převzal živnost z důvodu Josefovy nemoci jeho syn Rudolf ve věku pouhých osmnácti let. Manufaktura pod jeho vedením dále rostla a sbírala záviděníhodné úspěchy. V roce 1900, kdy na pařížské světové výstavě dostal Sommerhuber stříbrnou medaili, se firma přesunula do nových prostor na dnešní Pachergasse 19. V roce 1904 byly zprovozněny dvě nové pece a v roce 1909 další tři. Sloužily následujících 60 let. V roce 1910 byl Rudolf Sommerhuber jmenován princem Ludwigem von Sachsen-Coburg Gotha dvorním dodavatelem (*interně - to je, jako kdyby si nás dnes vybral Miloš*). Rudolf I. stavěl selská i městská kamna, ale specializoval se i na repliky starých kamen z období gotiky, renesance, baroka a rokoka. Ty dodával především do hradů šlechty a císařských paláců.

Období mezi světovými válkami nebylo jednoduché. Ke konci druhé světové války byla dokonce i do té doby velice omezená výroba kachlů úplně zastavena. Lehké časy nenastaly ani po druhé světové válce, protože poměrně záhy přišel „boom“ ústředního teplovodního vytápění. Rudolf III. Sommerhuber přicházel, s určitým idealismem, se stále novými nápady, vyvíjel nové formy a zavedl také „lití“ kachlů z keramické suspenze, kvůli zefektivnění výroby. V roce 1973 byla manufaktura Sommerhuber oceněna zlatou medailí na mezinárodním veletrhu v Mnichově, státní cenou bavorské vlády.

K dalšímu rozvoji firmy nejspíše přispěly energetické krize v letech 1973 a 1978-79, které bouřlivě zvýšily poptávku po kachlových kamnech. V roce 1980 došlo k výraznému rozšíření firmy, která se přestěhovala do nové budovy v Resthofstrasse, kde sídlí dodnes.

V roce 1993 vedení firmy převzal Rudolf IV. Christian Sommerhuber, pod jehož vedením se firma již v roce 2000 začala věnovat výrobě velkoplošné keramiky. V roce 2005 navíc přibýly produkty pro spa - wellness. V současné době má firma Sommerhuber přibližně sto zaměstnanců, dodává asi osmi stům kamnářských firem především z alpských oblastí a je skutečným leaderem v oboru. Aby byli u Sommerhubera obtížně napodobitelní, tak si připravují vlastní hmoty i glazury přímo v továrně, i když vývoj takové nové glazury znamená téměř tři čtvrtě roku usilovné práce.

V duchu rakousko-uherské tradice by ani v Čechách nebylo bez Sommerhubera kamnářské řemeslo tím, čím je. Vždycky se těšíme, s čím novým přijde. Bereme ho jako inspiraci a bedlivé studování a napodobování jeho vzorů nás odvádí od našich marných pokusů vydat se vlastní cestou slepých uliček. Sommerhuber to pozoruje s nadhledem staršího bratra a věříme, že se nad našimi pokusy někdy náramně baví.

Vítejte ve světě plném kachlů

Příběh rodinné manufaktury, která navazuje na bechyňskou keramickou tradici

Text | Růžena Srbová
Foto | archiv K&K POKER
Kresby | Petra Žabová

Že se snění na redakční poradě nevyplácí, to vám potvrdí každý zkušený novinář. Zasněně jsem pozorovala z okna, jestli už konečně přichází jaro, a tu zásadní otázku jsem jako jediná nezaregistrovala. Tudíž jsem nestihla zareagovat. Začít kašlat, smrkat, vytáhnout mobil nebo se prostě s oduševnělým výrazem někam zdekovat. A tak ten nevděčný úkol, napsat o keramické manufaktuře naší šéfky, zbyl na mě. Tenhle den se prostě nezačal vyvíjet dobře.

Nezbylo mi nic jiného, než si zrekapitulovat, co vím, zaplnit bílá místa, popustit trochu uzdu fantazii a pustit se do práce. Kamnářská manufaktura K&K POKER v Bechyni letos slaví 20 let od svého založení. Dvacet let. Co to je? Za tu dobu tak připravíte vlastní dítě na život a vyšlete jej na vysokou školu. A budete doufat, že to nebude trvat dalších dvacet let, než tu školu poklidným tempem dokončí.

Dvacet let je totiž velmi relativní pojem. Lidský život si klidně můžete rozdělit na dvacetileté cykly. Ta první dvacítky je k nepřežití. Vleče se hustým křovím samých příkazů, zákazů, doporučení a moudrých rad. Prostě *buzi, buzi*. Druhá dvacítky se jeví jako nejlepší, díky tomu je strašně krátká. Člověk v ní v podstatě porušuje všechny ty příkazy a zákazy, nedbá doporučení a už vůbec ne moudrých rad. Do třetí vstupuje člověk poněkud unaven, ale když se ohlédne zpět a vidí všechnu tu spoušť, motivuje ho to tak nějak k tomu, aby pomalu začal definovat své vlastní příkazy, zákazy, moudra a doporučení a obtěžoval jimi své okolí. Výstižně to kdysi ve své básni popsal Egon Bondy. Se strohostí sobě vlastní. A díky skupině The Plastic People of the Universe, která jeho text s humorem sobě vlastním zhudebnila, se jejich píseň stala hym-

nou trudných let sedmdesátých a osmdesátých. A tím se konečně krkolomně dostávám k začátku našeho příběhu.

Léta osmdesátá končí, v Čechách se na některých místech otevírají propadliště dějin, alespoň někteří si to myslí, a my se ocitáme na chodbě Vysoké školy chemicko-technologické. Vidíme drobnou plavovlasou dívku v chodském kroji. Proti ní jde chlapec s dlouhými vlasy s fotbalovým míčem v ruce. Oba se občas kdysi potkávali v Bechyni v tanečních, dnes je spojuje studijní obor silikáty (*silikáty, též křemičitany, jsou kyslíkaté sloučeniny křemíku, jsou to látky vesměs nerozpustné ve vodě, výjimku tvoří křemičitany alkalických kovů Na_2SiO_3 – vodní sklo, kapalné sklo – a K_2SiO_3*). Ta informace není samoučelná a dobře si ji pamatujte, šéfová vás z toho bude zkoušet.

V tuto chvíli by se ve filmu záběr výrazně zpomalil, hudba by gradovala, střih v protisvětle, dívka s plavou lví hřívou prochází zlatavými paprsky podzimního slunce, míjí chlapce, ten se otáčí, vše jiskří a máme tu úvodní titulky, v hlavní roli Jitka Kupilíková (*Domažlice*) a Jan Pokorný (*Radětice u Bechyně*). Možná to tak bylo, možná ne. Každopádně v letech devadesátých

už potkáme na procházce v Bechyni s kočárkem Ing. Jitku Pokornou a Ing. Jana Pokorného. Takže to tak vlastně nejspíš bylo. Říká se sice „*konec dobrý, všechno dobré*“, ale tady jsme teprve na začátku rodinné firmy, která vznikla v roce 1997 ve stodole v Raděticích. Její majitelé se rozhodli, že budou vyrábět kachle a stavět lidem kamna.

Nebyl to rozhodně nápad, který by spadnul jen tak z nebe. Honzův táta měl za sebou léta praxe v bechyňské keramičce, Honza sám psal diplomku na téma keramika a Jitka pochází z kraje, který vedle nesmlouvavých strážců našich hraničních hvozďů a vynikajících koláčů proslul i krásou místní keramiky. Tady bych asi měla zdůraznit další podstatný fakt. Jitka je narozená ve znamení Lva, Honza je Beran. Obě tato znamení jsou ohnivá a v kamnářském řemesle se výborně doplňují. Zatímco Jitka dál jezdí po Bechyni, tentokrát s druhým kočárkem, Honza se v dílně pouští do prvních vzorů.

Když jsem byla poprvé v roce 2008 na návštěvě v radětické dílně, domnívala jsem se, že tam krátce před mým příjezdem došlo k nějaké tragické události, jako je třeba požár, povodeň nebo zemětřesení. Nejsem sice žádný Sheldon

Cooper, ale měla jsem pocit, že tam panuje neřízený chaos. Horko jak v pekle, žár od vypalovacích pecí proudil halami a vířil všudypřítomný jemný bílý prach. Ten jsem měla po chvíli všude. Vypadala jsem jak mlynář a cítila se jako astmatik v rozkvetlém březovém háji. Honza mě vzápětí ujistil, že provoz je v naprostém pořádku a to, co může nezasvěcený laik vnímat jako chaos, je ve skutečnosti dobře organizovaný pracovní proces, jehož výsledkem jsou jejich vyhlášené keramické kachle. Měl pravdu. Od té doby jsem byla v dílně nespočetněkrát. Pomalu jsem ten systém začínala chápat a celé to prostředí si nakonec zamilovala, i když má moje matka dodnes tendenci obalovat mě igelitem vždy, když neprozřetelně prozradím, že se zastavím v Radčicích. Ale já už to dnes vůbec nechápu tak, že jsem si nevratně zasvinila krvavě zaplacené stylové sáčko, že moje auto od jisté doby vypadá, jako kdyby v něm explodoval pytel s Čertákem, dnes to vnímám tak, že jsem hrdou součástí kamnářské rodiny. To je zvláštní, jak v řemeslných dílnách funguje tahle magie místa.

Úplně nejradši mám modelárnu. Tam je teplo, ticho a všechno tam začíná. Rodí se tam na velkém stole z prvních náskizů a Jitčiných šílených nápadů reálný model kachle. Technologické řešení, při kterém mizí vše nadbytečné, aby výsledkem byla forma, otisk příštího kachle. Je to asi nejvíc kreativní provoz, prostě stará dobrá ruční práce. Díky ní vlastně manufaktura stojí kdesi uprostřed. Mezi čistě průmyslovou výrobou kalibrovaných kachlů, které jsou sice jeden jako druhý, ale mohou působit poněkud nudně, a čistě ruční výrobou, o které se dočtete hned v dalším článku.

Když jsou sádrové formy hotové, je třeba přistoupit k plnění. Na samém začátku si Honza s Jitkou jako správní absolventi VŠCHT vyvinuli svou vlastní hmotu. Dnes, kvůli věčným problémům s nekonstantním složením jednotlivých komponentů, kupuje manufaktura hmotu průmyslově vyráběnou. Ve velké míchačce se připraví keramická suspenze, kterou bych díky její konzistenci zařadila někde mezi Nutellu a lesní med. Tedy pouze konzistenčně. Nutelle se chutí rozhodně nevyrovná. Musí být ještě vlaze tekutá, aby se dala nalít do formy. Sádra formy si vezme všechnu vodu, která je tam navíc, po dvou hodinách se obě poloviny formy opatrně uvolní a na světě je kachel. Jako každé novorozeně má sem tam nějaký ten nedostatek, který se musí vyretušovat. A pak honem do tepla, do regálů nad pec a pořádně vysušit před první zkouškou ohněm.

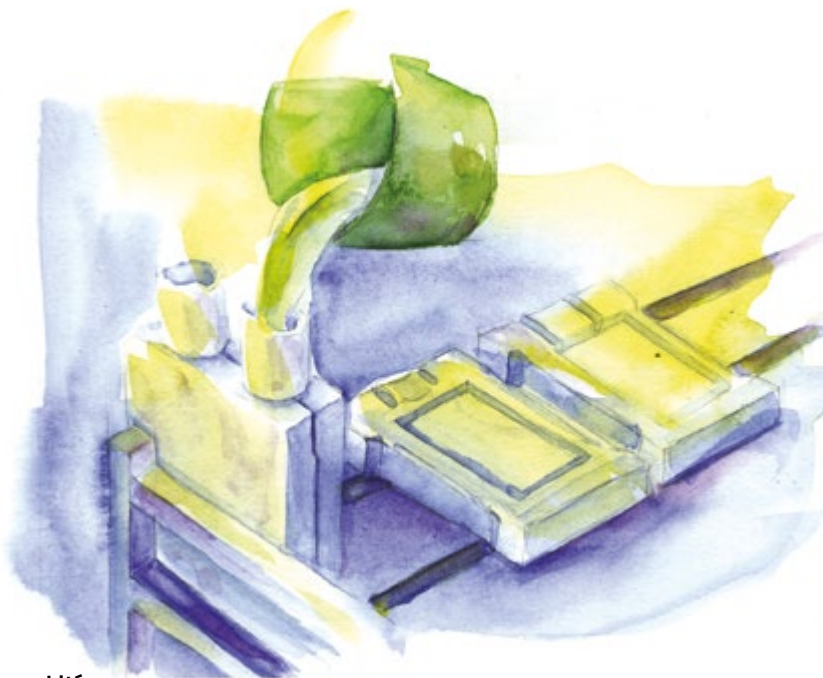

Míchač:

Příprava hmoty probíhá v míchači, kterému se říká spíše „rozplavovač“. Je nutné vyrobit hmotu, která sice poteče, ale zároveň bude mít velkou hustotu – a tedy bude obsahovat málo vody.

Lití:

Připravená hmota se nalévá do sádrových forem, které jsou porézní. Póry ve formách „vytahují“ z lící suspenze vodu, a tím kachel tuhne. Suspenze se musí do formy průběžně dolívat v závislosti na tom, jak rychle mizí voda do forem. Kachel si „pobude“ ve formě tak dvě hodinky.

Retuš:

Všude ve výrobě je přítomná ruční práce, ale nejdelší dobu mají kachel v ruce asi ti, kteří ho retušují. Odstraňují drobné vady a nálitky, které zanechala na kachlích forma.

Sušení:

Sušení je asi nejméně náročná fáze výroby. Oretušovaný kachel se umístí nad pec, kde je dostatečné teplo na to, aby uschnul. No, odborně se tomu říká „volnoprostorové sušení“.

Přežah:

Asi jsme staromódní, ale naše kachle stále pálíme „dvoužárově“ – tak, jak se to vždy dělalo. Další fází výroby je tedy první výpal – zvaný přežah.

Glazování:

Na přežahnuté kachle se nanáší glazura. Možností, jak ji nanášet, je více, ale v běžné sériové výrobě se glazura nejčastěji „stříká“ stlačeným vzduchem. Dříve se kachle většinou polévaly – a po pravdě, dnes se tato technologie dost vrací.

Želetavská kamna s keramikou K&K POKER

Ostrý výpal:

To, co stálo doteď už tolik práce, se zúročí až po „ostřím výpalu“ – tedy tom druhém. Až po něm je o definitivní podobě kachle úplně jasno.

Obestavba Brunner s keramikou K&K POKER

Té se říká přežah a je dalším důkazem úcty k tradičním postupům. V manufaktuře se totiž vypaluje dvoužárově. Přežah, následně ve finále ostrý výpal. Je to sice dražší, ale tradiční způsob pálení kachlů, střep má pak ideální nasákavost a díky tomu dobře akumuluje teplo (*tedy pravý opak oblíbeného rčení „je to sice delší, ale o to horší cesta“*).

Všechny tyto technologické speciality a vychytávky zákazníka v podstatě nezajímají. Očekává od nás špičkovou keramiku a tu díky tomu dostává. Glazování, to už je jiná. Když jsem se onedý pochlubila v redakci, že mám nové perfektní auto, kolegu Bubeníčka hned zajímalo jaké. Bez dlouhého váhání jsem popravdě odpověděla, že červené. Jeho následnou reakci jsem tedy úplně nepochopila a musím říct, že se mě i trochu dotkla. A s kachlovými kamny je to v podstatě stejné. Zatímco mužové do nekonečna zkoumají cenu, vnitřnosti, objem, obsah, výkon, mě jako ženu zajímá barva a lesk, případně velikost kožešinky, kterou si pod sebe hodím na ležení. A protože fakt nejsem blondýna, Bubeníčku, tak samozřejmě vím, že červené může být Daewoo Matiz, Škodovka i Mercedes. A úplně nejčervenější je Ferrari. Tolik tedy za mě k problematice glazování.

V manufaktuře se většina produkce glazuje nástřikem, v posledních letech se ale stále víc vrací i stará technologie polévání. Kde jsou ty časy, kdy byla k dispozici glazura bílá, modrá, zelená a možná ještě hnědá. „Dnes se stabilní nabídka pohybuje kolem osmdesátky odstínů. Většinu z nich nakupujeme, ale pokud si to zákazník přeje, dokážeme namíchat i speciální odstíny. To je důležité především při rekonstrukcích, kdy se snažíme u nových částí přiblížit se co nejvíce originálu,“ říká Jitka, protože design a barevná provedení jsou především její doména. Práce s barvou a motivy ji, společně se vzrůstající poptávkou po větší individualitě, stále častěji vedou k ručně kolorovaným kachlům. Je to sice, jak s oblibou říkává, práce pro vraha, na druhou stranu je to i obrovská výzva a návrat ke kořenům řemesla.

Ted', když je kachel stříknutý, politý, či ručně namalovaný, vydává se na svou poslední cestu ohněm. Takzvaný ostrý výpal dokončí všechny procesy a kachel je hotov.

Samostatnou kapitolou jsou takzvané velkoplošné kachle. S jejich výrobou začali v Radčticích jako první v České republice a do dnešní doby mají na svém kontě tisíce realizací velko-

plošných obkladů krbových vložek. Pracovní postup je obdobný, podstatně horší je však udržet na uzdě materiál v tak velké ploše, protože výsledek musí být stejně precizní. Dokonce ještě preciznější. Při stavbě ze standardních formátů se drobná nepřesnost snadno ztratí. Metrovou placku tak snadno neukecáte.

Člověk si říká, proč se ti dva nedrží zajetých postupů a pořád zkoušejí něco nového. Tady se musíme vrátit znovu k těm jejich ohnivým znamením. Kdyby se Lev a Beran postavili proti sobě, bůh ví, jak by to nakonec dopadlo. Ale pokud dokážou táhnout za jeden provaz, těžko byste hledali ideálnější spojení. To je podle mého základní důvod, proč se za dvacet let z malé venkovské firmy stal jeden z největších českých producentů keramiky, který, snad aby to nebylo málo, na sebe za ty roky nabalil řadu dalších aktivit. Nejen že vzoruje další a další motivy klasických i moderních kachlů, na českém trhu k tomu zastupuje exkluzivně evropské velikány mezi výrobci krbových kamen a vložek, jakými jsou třeba Spartherm, Brunner a DRU. Svou roli zajisté hraje i stabilní tým zaměstnanců, z nichž někteří jsou ve firmě už od jejího založení.

Jitka má totiž ráda trendy. Ráda je přijímá a taky je ráda tvoří a diktuje. Věci, které se zaběhnou, ji už tolik nebaví. Hledá další cestu. Když vstupuje do dveří redakce s otázkou „víte, co mě napadlo?“, slabší povahy blednou a ztrácí půdu pod nohama. Na jedné z redakčních porad na nás opět vychrlila během hodiny asi tisíc nápadů, rozdělila milion úkolů a odešla se slovy, že ještě musí něco zařídit. Kolega Eilig se poté zhoupnul na židli, nadechl se, zvrátil hlavu ke stropu a procedil mezi zuby: „To je nelidský...“ Ano, přesně tak nám někdy její tempo připadá. A ještě jedno případné srovnání. Představte si, že přijedete do Radčic a zajímáte se o výrobu. Když máte štěstí na Jitku, ta se vás ujme a obdržíte minimálně hodinovou přednášku o podstatě materiálů, rozbor chemických složení, exkurz do historie cechu kamnářů, budou vám představeni všichni zaměstnanci, krátce se něco dozvíte o náhodných kolemjdoucích a jen lehce se dotkne budoucích rozvojových plánů firmy. Ujme-li se vás při stejné příležitosti Honza, krátce se rozhlédne po dílně a pronese: „Tady děláme kachle.“ A pětkrát mu za tu dobu zazvoní telefon. To jen pro ilustraci.

Oba ale shodně tvrdí, že rostou na výzvách. Ať chtějí nebo nechtějí, osmdesát procent produkce je „jen“ manufakturní výroba zažitých vzorů kachlů, které putují do celé Evropy. Z pohledu Jitky nuda. Z pohledu Honzy denní chleba, se

kterým, i přes určitou dvacetiletou rutinu, je pořád práce až nad hlavu. Zbývajících dvacet procent, to jsou ty výzvy. Když se ozve kamnář, že má v práci staříčkový kachlový sporák a potřeboval by doplnit chybějící díly. Mnohdy se jedná o naprosté unikáty. Vzory, které zapadly v minulosti, a je tedy příležitost vytáhnout je znovu na světlo boží. Přichází čas kreslení, dumání, modelování a nekonečných zkoušek. Když Jitka s Honzou konečně drží v ruce střep, probouzí se v nich chemici. Napodobit někdy i víc jak sto let staré glazury a působení času? Další výzva. Míchání, měření, počítání. Ale taky občas osvědčená metoda pokus, omyl. Výsledkem pak ale často bývá nový impulz do výroby a pravdou je, že v posledních letech se objevuje stále více nových zákazníků, kteří více než prefabrikáty ocení poctivou řemeslnou práci. A to je ve světě plném katastrof nakonec dobrá zpráva.

Tyto v podstatě neviditelné momenty, kdy Lev s Beranem společně zdolávají na cestě mezi modelárnou a ostrým výpalem jednu výzvu za druhou, to je podle mého názoru skryté tajemství úspěchu a dvacetileté práce manufaktury K&K POKER Bechyně. Fakt, že vás práce ani po dvaceti letech neomrzí, i když jí máte často plné zuby.

Naštěstí mají už tu první a nejhorší dvacítku let za sebou a čeká je ta druhá, ta nejpříjemnější. Už vědí, že nechtějí sekat kachle jako Baťa cvičky. Že jít někdy hlavou proti zdi je nezbytné a že prohraná bitva nutně nemusí znamenat prohranou válku. A taky, že výzvy člověka obrušují jako diamant. Jitka s oblibou tvrdí, že ji výzvy stresují a Honzu naopak baví. My, co to pozorujeme nezasvěceně zpovzdálí, si o tom myslíme svoje. Už dávno jsme pochopili, že řvoucí Lev má hlad, chystá se na lov a v takovém případě je třeba mu jít rychle z cesty (*z perexu tohoto článku je zřejmé, že mně se to v tomto případě bohužel nepovedlo a stala jsem se pro tentokrát redakční antilopou*). A také, že Beran, který couvá, se vlastně rozbíhá. Tyto prosté poučky jsme si už mnohokrát vyzkoušeli na vlastní kůži. Pomalu si na to začínáme zvykat a co je nejhorší, začínáme mít rádi výzvy.

Tím bych tak nějak mohla skončit. Byla to opravdová výzva. Kamna mi během psaní vyhasla, bříška prstů mám do krve rozedřená a v noci se mi zdálo, že mě v Raděticích na dílně někdo honil mezi regály plnými růžových kachlů. Ve snáři jsem žádný adekvátní výklad nenalezla. Tak nevím. Zítra článek na poradě odevzdám, a kdybychom se už nikdy neviděli, vězte, že mě na louce mezi Bechyní a Raděticemi sežral Lev.

**Spolehlivé společníky
do chladných dnů
na český trh přiváží**

Fire Factory SE
nábř. Otakara Ostrčila 257, 392 01 Soběslav
+420 606 033 922
www.fire-factory.cz

Potkali se u Kolína

a jejich společná cesta se zapsala do hlíny

Text | Jitka Pokorná

Foto | archiv redakce, archiv Pavla Mlázovského

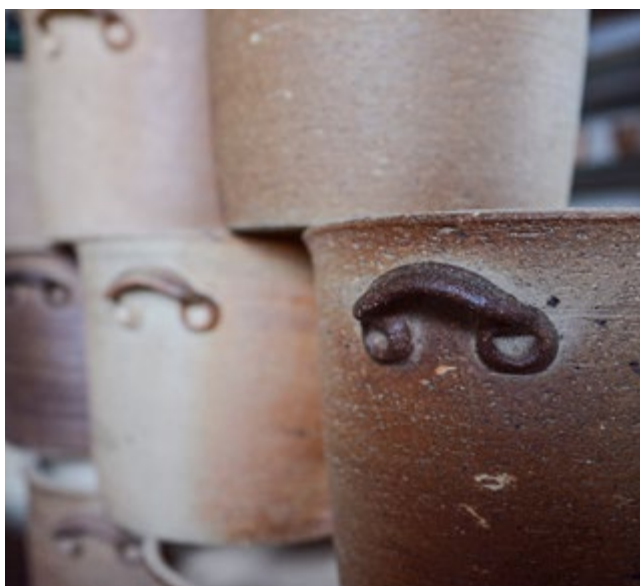
Jsou dva a jejich cesty se opravdu spojily kousek od Kolína. Dalo by se říct, že mají společný příběh tak trochu jako z pohádky. Jen jim ho tentokrát nezrežíroval pan Pojar, ale sám život.

Zároveň je to také „pěkně vypečený příběh“, a to nejen protože oba pány spojuje láska k hlíně a k pálení keramiky tradičním způsobem, ale také proto, že nám hned na uvítanou nezávisle na sobě nabídli kváskový chléb a výtečný štrúdl vlastní výroby. Nespojuje je ale jen to pečení, ale vlastně i povaha – oba jsou v dobrém slova smyslu umínění. Když se pro něco rozhodnou, dělají to se zápallem, s pokorou k řemeslu a, pokud možno stejně jako naši předci, s obdivem ke starým pracovním postupům. Teď už se asi ptáte, o kom že je řeč? Představujeme vám tedy pány Martina Hadravu z Klikova a Pavla Mlázovského z Malešova a jejich skoro pohádkový příběh.

Martin Hadrava měl v dětství veliký sen. Miloval vlaky a nádraží a chtěl se stát strojvedoucím.

Jenže při studiích na střední škole rychle zjistil, že práce na železnici je moc organizovaná. Tedy nic pro něj. A tak se po škole nechal zaměstnat v keramické dílně tehdejšího podniku Dílo a právě zde se u něj zrodila láska ke hlíně, keramice a hrnčířině. Časem prošel hodně keramických dílen a dílniček a poté už jako zkušený keramik cestoval po světě, pracoval v různých keramických provozech a objevoval nové styly, technologie a přístupy.

Po návratu domů se mu naskytla možnost pronajmout si starou keramickou dílnu v Klikově s funkční kasselskou pecí, ve které se pálí dřevem. Martin zde tak dnes vyrábí zahradní keramiku z místní hlíny a dvakrát do roka rozpaluje starou kasselku, aby ji naplnil až po okraj miskami, hrnci a žardinkami, na kterých spolu

s kamarády měsíce pracovali. K tomu navíc pořádá kurzy keramiky a prohlubuje si svoje znalosti v oblasti pálení keramiky dřevem.

Nemohlo tomu tedy být snad ani jinak. Martin potkal Pavla Mlázovského na keramických trzích v Kostelci nad Černými lesy, kde prodávali své zboží. A jak Martin s úsměvem říká: „*Já jsem si ho tam vyhlédl. Byl to pan točíř, dělal neuvěřitelně krásné věci, točil velikánské džbány a já potřeboval pro své kurzy lektora a on souhlasil. Od té doby mi každý rok vedl jeden týden kurzů tady u nás na Klikově.*“

Cesta Pavla Mlázovského k hrnčířině přitom také nebyla úplně přímá. Byl vyučený truhlář. Po přestěhování do Jindřichova Hradce se šel podívat na nabídku zaměstnání a věděl, že o truhlářinu bude zájem. Byl. Jenže jeho tam upoutala cedulka s nabídkou práce v keramické dílně s dovětkem: praxe vítána, zaučení možné! Přijal výzvu a stal se točířem.

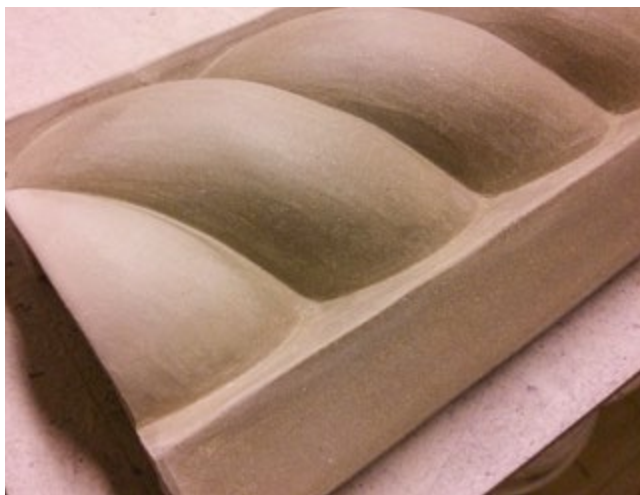
A jak to tak u kamnařiny bývá, na počátku cesty byla potřeba vlastních kamen. Pavel si totiž koupil krásný starý domek na břehu přehrady kousek od tvrze v Malešově. Bylo jasné, že zde musí stát kachlový sporák. Ale kde ho vzít? V té době na tvrzi pracoval jeden kamnář, a když se Pavel ptal, kde by sehnal kachle na vysněný kachlový sporáček, dostal velmi jednoduchou odpověď: „*A proč si je neuděláš sám?*“ A bylo rozhodnuto.

Udělal si kamnářský kurz v Horní Bříze a oslovil Martina, zda by mu nevyráběl kachle. Ten souhlasil, ale pod podmínkou, že s ním bude kamna i stavět. Na počátku vyráběl kachle jen Martin, dnes je již formují oba. Od podzimu do jara se každý zavře do své dílny, kde z plastické hlíny tak zvanou metodou bednění modelují, suší, glazují a posléze vypalují kachle. A když povolí mrazy a sněhy roztají, nastává u nich druhá fáze – vlastní stavba kamen. Takto za rok stihnou postavit kolem deseti kusů kamen nebo sporáků.

Oba si tento roční rytmus moc pochvalují. A i když se výborně doplňují, jeden na druhého nedá dopustit a vzájemně se chválí, přiznávají, že k podzimu se už každý těší do své samoty a na jaře už se nemůžou dočkat, až společně zase vyrazí na stavbu. Při otázce, jak je možné, že tak výborně pracují v tandemu a že jim tolik let vzájemná spolupráce vydržela, Martin nejdřív zažertuje, že spolu vydrželi kvůli tomu, že Pavel vážně potřebuje řidiče, ale pak už

vysvětluje: „Myslím si, že Pavel má zásadní podíl na tom, co se nám povedlo, že naše kamna vypadají tak, jak vypadají. On má veliký cit pro architekturu kamen, pro jejich proporce. A na mně je potom, abych podle jeho návrhu vyrobil kachle. Jedinou limitující veličinou výsledného rozměru kachle je velikost naší vypalovací pece...“ A Pavel k tomu dodává: „Martin někdy přijde s nějakou změnou v mém návrhu, napřed mě to trochu naštvě, že jsem na to nepřišel já, ale ve výsledku je to vlastně jedno, nejdůležitější je, aby byl spokojen zákazník. O to tady jde.“

Mohlo by se zdát, že jejich zákazníci budou hlavně z řad vyhraněných alternativců, ale opak je pravdou. Většinou jsou to vlastně úplně normální lidé, kterým se prostě líbí jejich práce. Často prý ani netuší, že si kachle vyrábí pánové sami. To, že je kachel každý trochu jiný jak rozměrem, tak glazurou, neberou jejich zákazníci jako nevýhodu, ale právě naopak. Vlastně kamna i dříve takto vypadala a všichni si je tak určitě pamatují ze starých chalup. A tak někdy plně funkční a často velice sofistikované topení vypadá přesně jako dříve. A hlavně co kus, to originál.

S tím souvisí i výběr glazur. Martin s Pavlem nabízejí pouze šest barevných odstínů a zatím prý nenašli více takových, které by vypadaly jako původní barvy. Nicméně ani to očividně není zákazníkům překážkou a o jejich výrobky je stále zájem.

Mohlo by se zdát, že již není kam stoupat, oba pány jejich práce baví, dobře živí a o zákazníky není nouze. Ale prostor pro jeden sen by tu ještě

byl. Chtěli by pálit kachle v peci na dřevo. Jednu takovou si již Martin spolu s kamarády postavil podle nákresu japonského vyznavače výpalu dřevem Kusakabeho, který se dokonce osobně účastnil prvního výpalu v této unikátní peci. Takto vypálené kachle mají své kouzlo. Magie ohně ve spojení s hlínou údajně vytváří jedinečné barevné zabarvení a strukturu povrchu.

První experimenty už tedy mají Martin s Pavlem za sebou, zatím jsou to sice první vlaš-
tovky, ale jak jsme stihli oba pány poznat, ne-
bude dlouho trvat a sen se stane realitou. A my
přejeme oběma mistrům hrnčířům-kamnářům,
aby jejich kamna byla právě tou červenou nití,
která nás pojí s našimi předky.

*Pavel Mlázovský vytvořil pro tvrz v Malešově dvě repliky
středověkých kamen. Kachle na první kamna jsou točeny,
jako tomu dříve bývalo, na kruhu a jedná se o takzvané ná-
dobkové kachle. Druhá kamna jsou vlastně taková kachlová
mapa Čech, neboť zde se Pavel inspiroval knihou Encyklo-
pedie kachlů v Čechách, na Moravě a Slezsku. Podle starých*

*nákresů z této knihy vyrobil neglazované kachle z různých
koutů naší republiky a z nich poté sestavil tato jedinečná
kamna. A jako třešnička na pomyslném dortu je tu rohový
kachel s vyobrazením rodu Ruthardovců z Malešova, kterým
tvrz v minulosti patřila.*

firetube a kachle?

Jde to? No to si pište!

Někomu by se mohlo zdát, že takový **firetube** je jen pěkný zámečnický výrobek. Prostě jenom kus železa s trochou nápadu, ve kterém se dá zatopit...

No tak to teda ale fakt pozor. U **firetube** se myslí na všechno. Na zákazníka, na estetiku, na životní prostředí, na osobitost a individualitu - a na KACHLE. Kachel – další prvek pro stavbu individuálních, osobitých, neotřelých a skrzna-skrz nepřehlédnutelných dominant všech typů interiérů.

Kombinace neobvyklého topeniště, které může mít různé povrchové úpravy, a kachlů, které se vyrábí ve všemožných barvách, vzorech a typech, poskytuje obrovský prostor pro kreativitu.

Chtějte přemýšlet, nevybírejte z katalogů, nebojte se experimentovat, nechte si od zkušeného kamnáře navrhnout přesně to, co chcete, aby na vás čekalo doma, když se vrátíte po perném dni. Vždyť to přece nemusí být něco, co už doma někdo má, nebo něco, co často vídáte na stránkách časopisů o životním stylu.

Vytvořte si něco fakt pro sebe!

A protože topeniště firetube nejsou zrovna tuctovým zbožím, můžete je na vlastní oči vidět v Čechách jen na třech místech:

Showroom Fire Factory v Soběslavi

Showroom Krby Kamna Turyna v Pečkách

Showroom Krby Style v Praze.

zabezpečení

otvorové výplně
stínící technika

elektrotechnika

VYTÁPĚNÍ

vzduchotechnika

dřevostavby

stavební prvky
a materiály

bazény,
sauny & spa

FOR® ARCH

MEZINÁRODNÍ STAVEBNÍ VELETRH

VYTÁPĚNÍ | ALTERNATIVNÍ ZDROJ ENERGIE | VZDUCHOTECHNIKA

P V A
EXPO PRAHA

www.forarch.cz

19.–23. 9. 2017

OFICIÁLNÍ VOZY

Go Further

David Exner

znovu kachel a znovu jinak – tentokrát úplně obráceně

Text | Pavlína Jankowyczka

Foto | redakce, Robert Žákovič

Je celkem běžné, že se vyrobí kachel jako jednotka, ze které se skládají kamna. Ovšem našli jsme výrobce, který k celé věci přistupuje naprosto obráceně. Nejdřív vymyslí a připraví celý obklad, ten potom rozřeže na jednotlivé fragmenty – kachle, které následně vypaluje.

Vznikají tak nádherné, originální obklady kamen. O tomto odlišném přístupu ke kachli jsme si povídali s designerem, keramikem a sochařem Davidem Exnerem. Navštívili jsme ho v jeho ateliéru v Poděbradech, který stojí na břehu Labe, a výhled z něj jistě nabízí úchvatné výjevy a možná i inspiraci. Dnes předvádí pravé ledové království, nejen na pohled. Mrzne, až praští, ale v ateliéru hoří kamna s krásným obkladem, a tak můžeme začít...

Sedáváš tady někdy jen tak a díváš se na řeku?

To víš, že jo. Vylezu si na střechu, dám si cigaretu, dívám se na vodu a přemýšlím. Je to nádhera.

Nemohli jsme si nevšimnout, že se o ateliér dělíš s Milanem Exnerem?

Ano, to je můj otec. Pracujeme v našem designerském studiu oba, a i když každý děláme něco jiného, na mnoha věcech spolupracujeme a pomáháme si.

Znamená to, že tě otcova tvorba tak inspirovala, že ses rozhodl stát se také keramikem?

Máme to v rodině. Oba moji rodiče vystudovali Střední průmyslovou školu keramickou v Bechyni. Otec dělá keramiku celý život. Když na základní škole přišlo na řadu téma, kam dál, navrhli mi rodiče keramickou školu v Bechyni. Rozhodně mě nenutili. Uvažoval jsem o tom, ale nebyl to úplně můj vysněný cíl, přemýšlel jsem i o něčem jiném. Hodně jsme o tom mluvili. Jako jednu z předností uvedli možnost samostatné volné tvorby po škole a určitou nezávislost. To se mi líbilo, tak jsem do toho nakonec šel. Ale tuto samostatnost a nezávislost jsem opravdu pochopil a docenil až mnohem později a jsem moc rád, že mě takto nasměrovali. Jak už jsem říkal, dobře se nám s tátou spolupracuje a hodně si rozumíme.

To tedy není úplně běžné.

Asi není, ale nám to funguje. Samozřejmě, že občas máme každý jiný názor a musíme hledat východisko. Ale není to často, jinak by to asi nebylo možné. Otec mne vždy velmi podporoval a pomáhal mi.

„Surfové prkno“ – obestavba krbové vložky Spartherm Mini R1V

Znamená to, že jsi vystudoval SPŠK v Bechyni?

Ano, po maturitě jsem se hlásil na UMPRUM, ale první rok mě nevzali. Neuměl jsem pořádně kreslit. Tak jsem se do toho opřel, celý rok jsem kreslil a chodil na kurzy kreslení. Další rok jsem příjimačky udělal a vzali mě. Studoval jsem tedy ještě na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze, v ateliéru keramiky a porcelánu u prof. ak. soch. V. Šeráka. Absolvoval jsem v roce 1997. Jsem moc rád, byla to úžasná doba.

A po škole volná tvorba ve vlastním ateliéru?

V podstatě ano, měl jsem docela štěstí, brzy jsem začal dostávat zakázky a všechno se rozjelo naplno.

Co všechno studio Exner nabízí?

Projektujeme a realizujeme objekty do interiéru i exteriéru - plastiky, nádoby, svítidla, napajedla, ceny do soutěží a také krby a kamna. Každý objekt je originálním dílem, navrženým podle požadavků zákazníka a dispozic prostoru, kam má být artefakt umístěn.

A na kruhu něco vytvořit umíš?

Ano, i když jsem to už 20 let nedělal. Vlastně nedávno jsem měl příležitost po dlouhé době zase hodně točit, protože kamarád potřeboval pro nějaký dokument hodně nádobí. Střídali jsme se s otcem v točení. A nebylo to vůbec špatný, docela mě to bavilo a asi se k tomu budu občas vracet.

Nás samozřejmě teď nejvíc zajímá tvoje tvorba spojená s krby a kamny. Tvoje dílo je nepřehlédnutelné a těžko zaměnitelné. Jací lidé tě oslovují kvůli obkladům?

Jsou to většinou lidé, kteří chtějí něco mimořádného, co bude stvořeno jen pro ně a podle jejich představ a co už se nebude nikde opakovat.

Jak vlastně taková zakázka vzniká? Co musíš udělat nejdříve, když tě někdo požádá, abys udělal návrh na obklad?

Musím vidět prostor, kde budou kamna/krb stát a pro ten prostor vymyslím obklad. Mluvím se zákazníkem o jeho představách a požadavcích. Po tomto „sběru dat“ nakreslím návrhy a předložím je zákazníkovi. Diskutujeme o nich, případně ještě něco upravím. Jsem nejraději, když zákazník přijme můj návrh za své, protože jsem mu dokázal vysvětlit, proč jsem to tak udělal. O většině svých objektů přemýšlím nejdříve v půdorysu a v hmotě, potom se dostávám k tvaru a úplně nakonec přichází detaily.

Jak je dlouhá doba od návrhu k realizaci?

3 -4 měsíce. Nejde to rychle, kachle musí uschnout, pak se vypalují ...

Jsi fyzicky i u stavby těch kamen?

Musím u toho být, protože nikdo kromě mě neví, jak to k sobě patří. Ale staví už samozřejmě kamnáři, protože oni vědí, jak správe to posadit, aby to

Obestavba krbové vložky Spartherm Varia BEh-4S v přízemí...

... a na ni v patře navazuje sedací vejce – které je vystavěno formou falešného hypokaustu

Dvoupatrová obestavba krbové vložky Spartherm Speedy R

bylo plně funkční. Nejčastěji spolupracuji s pány Křenkem a Švecem, ale nebráním se spolupráci ani s jinými fachmany v oboru. Samozřejmě, že za tu dobu, co tyto obklady dělám, jsem se něčemu v kamnařině přiučil. Ale když za mnou přijde někdo, abych mu poradil s kachlovými kamny, tak mu vysvětlím, ať neblázní a dojde si za odborníkem. Protože je to opravdu složité. Maximálně mu řeknu nějaké základní věci.

Z jakého materiálu vyrábíš tyto kachle?

Ze šamotu, takže obklad má funkci nejen estetickou, ale také praktickou. Kachel se vyhřeje a dává teplo, i když už v kamnech dávno nehoří. Kolikrát přijdu ráno do ateliéru a kamna jsou ještě teplá.

Jakou barevnou škálu má zákazník na výběr?

Naše barevnost není tak pestrá jako u klasických kachlů. Máme tady základní glazury, bílou, polokrycí, lesklou, matnou a na všechno ostatní si mícháme kysličníky kovů, ty nanášíme na kachel stříkáním, a tak vznikne po vypalování originální povrch. Vlastně to, co se u klasického kachle považuje za chybu nebo kaz, tady vytváří originální, nezaměnitelný povrch. Samozřejmě by mohl nastat problém, kdyby se jeden kachel rozbil (což se naštěstí nestává), protože už není možné podruhé udělat stejný povrch. Musel by se udělat kompletně celý obklad nový.

Vidím, že u některých artefaktů používáš kombinace se sklem. Napadlo tě už někdy kombinovat sklo s krbem?

Tohle sklo, které vidíš, je tavenice. Jednou jsme měli zákazníka, který chtěl skleněnou kopuli. Přemýšleli a vymýšleli jsme to tady, není to k tomu. Muselo by se to dokonale odizlovat, protože ty tepelný šoky pro sklo jsou obrovský. Takže designerská část se hodně ztrácí ve funkčnosti a postrádá to smysl. Taky nemohu říct, že bych nějaký skleněný krb viděl. Samozřejmě už jsem viděl skleněné krbové římsy, to ano. Připadá mi, že i když je sklo z ohně, tak k teplým kamnům a krbům je to na-prosto nelogický materiál. Navíc by možná někteří byli pořád v napětí, kdy to praskne. Technologicky to není správná cesta. Možná jen nějaký detail na efekt.

A stalo se někdy, že jsi vyndal kachle z pece a bylo jasné, že se to nepovedlo, že to musíš vyhodit?

Tedy tak daleko jsem se zatím nikdy nedostal. Byly věci, které jsem musel přepálit znovu, protože nevyšly barvy. Jednou jsem dělal takové obrovské vejce na zahradu pro jednoho zákazníka. Když jsme ho nainstalovali, nebyl s tím spokojený, zdálo se mu moc světlé, tak jsem ho musel znovu přepálit.

A můžeš nevydařené kachle rozemlít a recyklovat zpět do hmoty na nové kachle?

To bohužel v mém případě vůbec nejde. Víím, že u klasických kachlů jde určité procento hmoty eventuálně recyklovat a přidat do nové hmoty, ale opravdu jen malé množství a samozřejmě to musí být střepy bez glazury.

Já mám pocit, že tvoje kachle, jak jsou takové mohutnější a organičtější, že se hodí spíš pro mužský svět a že ženy to možná vidí jinak. A navíc do toho moc mluví, hned vidí spoustu problémů, je to tak? Jednáš raději jen s muži?

To tedy nevím, o tom jsem nepřemýšlel. Mně osobně se se ženami komunikuje dobře. Nikdy jsem takový problém neřešil. Víím, že někteří kluci, kteří pracují na stavbách a projektují, tak utíkají z místnosti, když tam přijde žena. Proberou záměr s jejím manželem, ale ten si to musí s manželkou domluvit už sám. Ovšem v mém případě už jde opravdu o detail ve stavbě. Můj návrh vzniká společně se stavbou domu a tam je spousta jiných problémů, které je třeba zásadně vyřešit. Většinou se mi se zákazníky velmi dobře spolupracuje, na-konec ten obklad není úplně levná záležitost, a tak když už do toho ty peníze vkládají, nechají si ode mě poradit.

Obestavba krbové vložky Spartherm 2R-4S

Obestavba krbové vložky Spartherm Mini Sh-4S

Hypokaustní stavba s reliéfem „rákos“

Když už se bavíme o kachli, tak je vlastně důležité si uvědomit, že kachel v tvém pojetí je, že vytvoříš korpus – celý obklad, který následně rozřežeš na části a vzniknou jednotlivé „kachle“? Tedy obráceně, než jsme běžně zvyklí – z mnoha hotových kachlů vzniká obklad.

Přesně tak. Z celku vytvářím segmenty. Vybuduji si konstrukci, protože už předem vím, kde se kachle budou dělit. Pak udělám celý skelet a v těch bodech, o kterých vím, kde jsou, ho rozřežu. A až se to vypálí, tak se to sesadí k sobě. Občas je to tady opravdu plné hlíny. Nedávno jsme dělali velký 7 metrový zahradní krb a ten byl položený opravdu přes celý ateliér.

Máš na kachlích žebra?

Ano, musí tam být, už jen kvůli technologii, aby se to nekroutilo, aby to byly pořád bloky, které se dají snadno pálit. Někdy mě může potrápit problém se smrštěním, protože to smrštění nemáme bohužel u materiálů, které si přivezeme, vždy stejné, i když vozíme pořád ze stejné fabriky. A tak někdy musím domýšlet, jak to dál zpracuji. Šamot má smrštění 7-9% a to už je docela hodně. Ta hlína je tady složená třeba rok, vysychá a zase ji namáčím, takže obsah vody kolísá.

Baví tě tvorba takových kachlů stejně jako volná tvorba? Přeci jen jsi tady limitovaný funkcí.

Je to jednodušší, ono to funguje, ten materiál – šamot, ze kterého to vyrábím - funguje na krb úplně dokonale. Musím říct, že pro mě byl vždycky jednodušší design, protože ten je vždy nějak limitovaný. Je tam něco, o co se musíš opřít, aby to fungovalo, a to ostatní se musí podřídit.

Je to možná podobné jako dnes v architektuře. Často se stává, že úplně nové domy často nevypadají moc vydařeně, protože se prostě může všechno. Vznikají naopak velmi zdařilé rekonstrukce, kde je architekt už limitovaný a musí respektovat, co je dáno.

Máš vůbec čas ještě na něco jiného, nebo jsi pořád tady v ateliéru?

Když to jde, hraju golf. Hrál jsem ho ještě za starých časů, kdy to nebylo vůbec rozšířené a golfová hřiště se vyskytovala tak maximálně u lázeňských měst. A protože Poděbrady jsou lázeňské město, ta možnost tady byla. Je to úžasná hra, vždycky mě moc bavila a pořád baví. Dodnes jsem v týmu, který tady trénuje mládež.

Tak teď jsem trochu v šoku, na to bych tě nikdy netipovala. Já mám bohužel golf spojený s nafoukanými typy, které předvádějí oblečení a další živé i neživé luxusní doplňky. A tak jsem to ani nezkusila, i když by se mi to moc líbilo.

Jistě, může to tak být, někdo to tak má, ale nemyslím, že je to moc rozšířené. Musím říct, že se na trávníku potkávám s báječnými lidmi a je to pro mne radost. Ostatně moji 2 synové hrají odmala také golf. Ze začátku jsem je také trénoval, ale už na ně nestačím, tak jsem je předal šikovnějšímu kamarádovi.

Jak jsou staří tvoji synové?

Je jim sedmnáct, jsou to dvojčata, jmenují se František a Jan.

Budou pokračovat v rodinné tradici?

Tak to nevím. Samozřejmě jsme právě v době, kdy budou končit gymnázium a rozhodují se, kam dál. Hodně o tom mluvíme a teprve se uvidí, co si vyberou. Ale zásadní orientaci na keramiku u nich momentálně nevidím.

A jaké plány máš do budoucna ty?

Ted' připravuji takový zajímavý projekt ve spolupráci s vaší firmou a firmou Brunner, která vyrábí krbové vložky. Měl bych vyvzorovat nějaké obklady tak, aby je bylo možné vyrábět jako malou sériovou výrobu a dostat je do hlavního výrobního programu. Tak na to se moc těším!

My také! Moc děkujeme za rozhovor a přejeme mnoho zdraví!

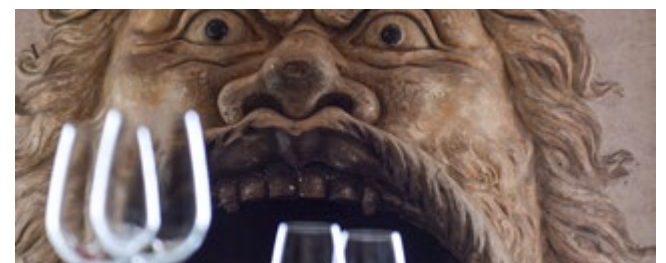

Bonum vivere: víno, kamna, klid...

...a krby, které koušou

Text | Eliška Pokorná

Foto | Allegrini Valpolicella, archiv redakce

Villa Della Torre na severu Itálie má už od 16. století stále co nabídnout. Nachází se kousek od Verony, daleko od rychlého shonu civilizace a je to jedna z nejzajímavějších ukázek italské renesanční architektury. Řeč je o Ville Della Torre, palácovité budově obklopené vinicemi, která dnes slouží nejenom jako multifunkční prostor k odpočinku i oslavám, ale také k pěstování prvotřídního vína.

Vilu nechala v polovině 16. století vystavět veronská rodina Della Torre, podle které se vila dodnes jmenuje. Stavbou pověřila dva architekty, Michela Sa-

nmicheliho a Guilia Romana. Oba to byli přední italští umělci své doby. Zatímco Sanmicheli byl architektem a pracoval na zakázkách pro papeže i veronské vládcy, Romano se zapsal do dějin jako malíř; jehož díla můžeme dodnes obdivovat v muzeích po celém světě – Louvre, Ermitáž, Prado a mnoha dalších. Spojením těchto dvou sil došlo k vskutku originálnímu výsledku. Villa Della Torre, dokončená v roce 1560, v sobě až groteskně hravě snoubí prvky pozdní italské renesance s odkazy na Michelangela.

Vila se brzy po svém dokončení stala místem setkávání a výměny názorů, filozoficko-nábožen-

ských úvah, odpočinku nebo poklidného pozorování přesně dle humanistického ideálu své doby. V době svého zlatého věku v 16. a 17. století jste tu mohli potkávat renomované intelektuály, politiky a církevní hodnostáře, stejně tak jako benátská dóžata, která zde zakoušela pravé italské bonum vivere, což znamená v překladu něco jako „krásné žití“.

Architektonicky je Villa Della Torre plná protikladů. Na jedné straně je to poklona velké antické architektury. Srdce domu tak tvoří tradiční peristyl, obdélníkový dvorek s fontánou uprostřed ob-

klopený sloupořadím, který sloužil k uvítání hostů stejně tak jako k procházení na čerstvém vzduchu a pozorování noční oblohy. Najdeme tu také rybníček, který má ve vile připomínat životadárnou sílu vody a bavit návštěvníky svými fontánami.

Na druhé straně tu ale objevíme i velmi extravagantní architektonické kousky. Nejzajímavějšími prvky jsou bezesporu zdejší krby. Tvarem připomínají obří příšery a ve vile mají ztělesňovat sílu ohně. Stojí zde čtyři a každý z nich je zasvěcen jiné síle. První z nich ďáblovi, druhý andělovi, třetí lvu a poslední mořské příšeře. Všechna ohniště jsou vlastně napůl sochy, napůl krby, jsou postavena s hravostí, inspirována groteskou a divadelními maskami. Jsou trochu strašidelná, zčásti legrační, ale rozhodně jedinečná.

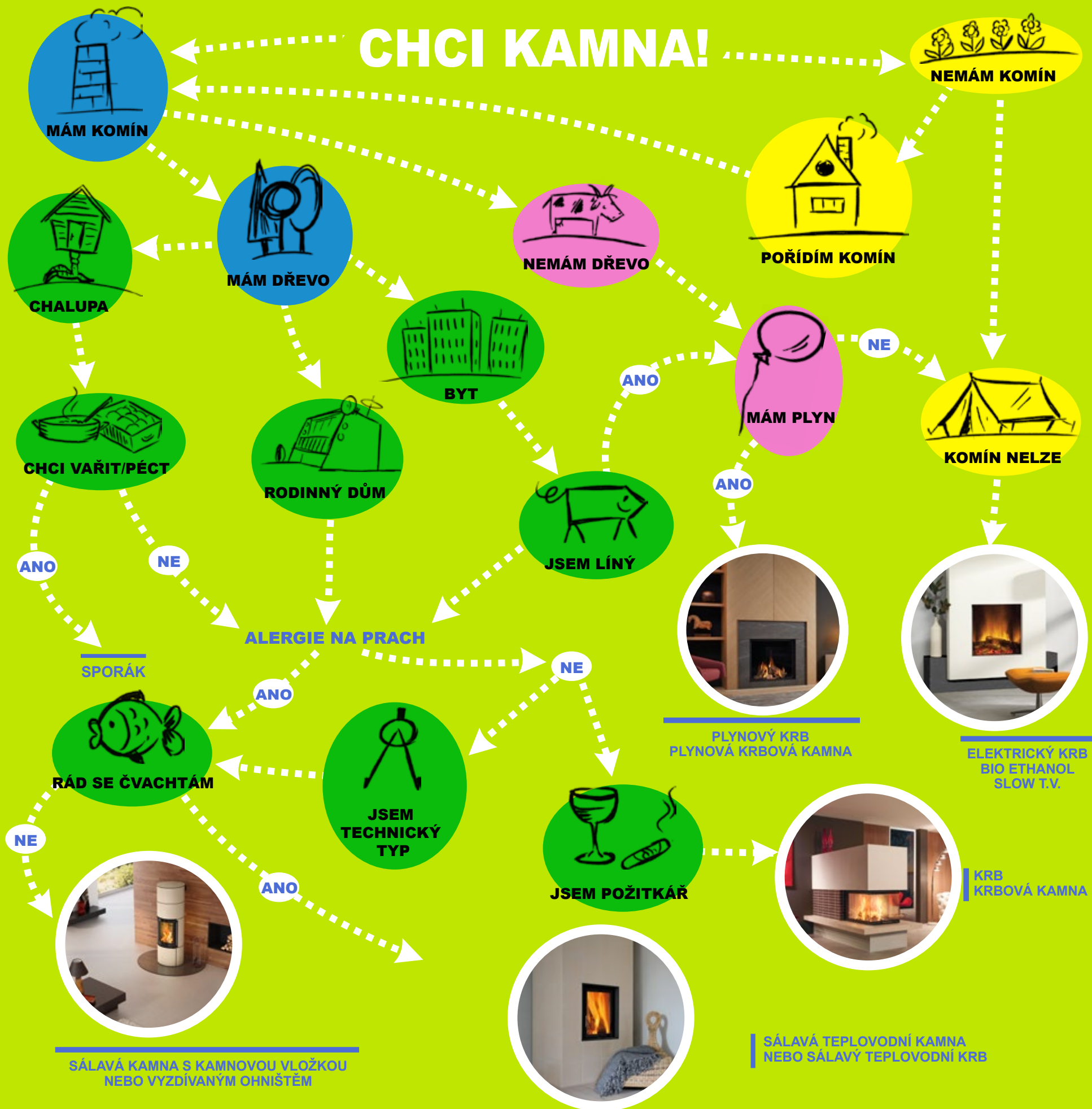
Villa Della Torre je dnes součástí rodinného majetku italské rodiny Allegrini, která se už tradičně věnuje v Itálii vinařství. Když v roce 2008 mezi jejich další vinařství Paggio al Tesoro a San Palo přibyl právě pozemek Villy Della Torre, rozhodli se Allegrinovi využít nejenom vinici, ale právě i vilu. A tak zde vznikl ideál italského pohostinství. Do vily tak dnes můžete přijet za ochutnávkou vína, ale když vám zachutná (což vlastně asi ani snad nejde jinak) a popijete ho za příjemného jarního večera moc, můžete se ve vile ubytovat v jednom z několika útulných a vkusně zařízených pokojů. Pobyt se pak jistě ještě prodlouží, pokud se rozhodnete nabídku vily využít naplno. Můžete se vydat na tematické prohlídky po okolí, nebo se zúčastnit komentované ochutnávky výběrových vín.

Pokud jde o víno, tak právě zde v okolí vily se tradičními postupy s respektem k životnímu prostředí pěstuje výborná odrůda vína valpolicella, kterou můžete přímo ve vile s obřími krby za zády ochutnat. Místní vína se pravidelně objevují v renomovaných žebříčcích stovky nejlepších vín, a to jak v Itálii, tak ve světě. A malé tajemství? Nejlepší víno v poměru ceny a výkonu je zdejší Palazzo Della Torre, tmavě rudé víno s chutí třešní a tmavého koření, které se skvěle hodí k většině italských pokrmů, k rizotům, carbonara špagetám, grilovanému masu nebo sýru gorgonzola.

Pro ty, co snad neradi čtou dlouhé články, a přesto si chtějí spolehlivě vybrat – ti si mohou jen tak jezdit prstem po papíru...

S vytápěním krbem nebo kamny by měli pomoci odborníci

19. – 23. 9. 2017

**Rodinné domy lze v dnešní domě vytá-
pět mnoha různými způsoby. Mezi majiteli
je oblíbené, především kvůli ceně dřeva,
vytápění krbem nebo krbovými kamny.
Ten, kdo by chtěl systém vytápění a ohře-
vu vody instalovat sám, musí dávat pozor
na mnoho věcí. S optimálním nastavením
pomohou odborníci. Nejvíce se jich sejde
jako každý rok na mezinárodním staveb-
ním veletrhu FOR ARCH v PVA EXPO PRA-
HA v Letňanech.**

K vytápění a ohřevu vody v rodinných do-
mech je možné využít mimo jiné krbová kam-
na nebo krby. Doby, kdy bylo nutné mít v každé
místnosti jeden zdroj tepla, jsou pryč. Nyní je
možné teplo rozvést po celém domě pomocí
systému teplovodního nebo teplovzdušného.
Instalace obou systémů není jednoduchá a je

potřeba ohlídat spoustu faktorů, které mohou
ovlivnit kvalitu života v domě a bezpečí maji-
telů. Pokud se lidé pro tento způsob vytápění
rozhodnou, měli by se poradit s projektantem
nebo specializovanou společností. „Výstava
FOR ARCH nám umožňuje za velmi krátkou
dobu oslovit široké spektrum našich potenco-
nálních klientů a prezentovat naši společnost
široké veřejnosti. Z našeho pohledu je veletrh
velmi hojně navštěvován a jsme rádi, že lidé se
zajímají o nové trendy a možnosti,“ říká Patrik
Šubrt, jednatel společnosti KRBYSTYLE, s.r.o.

Vytápění krbem nebo krbovými kamny lze
využít jako hlavní nebo vedlejší zdroj vytápě-
ní. V obou případech je nutné ohlídat několik
věcí. V případě horkovzdušného systému je
po domě rozváděn vzduch o velmi vysoké tep-
lotě, a tak je nutné zajistit bezpečné výdechy

do jednotlivých místností. V případě vytápění
teplovodního je potřeba instalovat výměník
teplé vody, což systém prodražuje. Teplovod-
né vytápění krbem nebo krbovou vložkou má
pomalejší náběh, ale na druhou stranu je jeho
výhodou větší tepelná setrvačnost, možnost
snadné regulace a menší prašnost. „Je dobré, že
převládá větší část zákazníků, kteří přicházejí
na veletrh již částečně informováni. Druhou
část zákazníků se snažíme upoutat naší expozicí
s kvalitními produkty a dobře odvedenou prací,“
komentuje Patrik Šubrt, jednatel společnosti
KRBYSTYLE, s.r.o.

Pro optimální výkon, chod a provoz krbové
vložky nebo krbu má rozhodující význam stav
a parametry komínu. Životně důležité je ze-
jména v případě dodatečné instalace do starší
nemovitosti. „Návštěvníci si hodně informací
mohou najít na webových stránkách, ale v na-
šem oboru je důležité osobní setkání, jelikož
vytváříme realizace s optimálním řešením pro
každého zákazníka. Dnes už si je většina
klientů vědoma, že určité výrobky je třeba vidět
na vlastní oči, přesvědčit se o kvalitách a nejt
pouze po nejnižší ceně,“ uzavírá Patrik Šubrt,
jednatel společnosti KRBYSTYLE, s.r.o.

**Letošní mezinárodní stavební veletrh
FOR ARCH se uskuteční v areálu PVA EXPO
PRAHA ve dnech 19. až 23. září.**

Trendy

Více než 50 odstínů šedi

jistota, svoboda, styl

Text | Eliška Pokorná

Foto | Kateřina Blahová-Bliss, archivy výrobců

Určitě to znáte. Přijdete do obchodu s doplňky, nábytkem, oblečením, vybíráte barvu do kuchyně. Kolem vás se nabízí pestré palety všemožných barev, různě sladěných tak, že tvoří naprosto neobyčejné kombinace. Novinky sezóny, neonové nápisy a pastelové odstíny. Vypadá to skvěle. Kdo by si kdy pomyslel, že půjde bordová tak nenásilně sladit s mentolovou zelenou? A ten zlatý potisk, to by určitě vypadalo zajímavě, to jste ještě nikde u nikoho neviděli. A začnete uvažovat, jaké kombinace barev vybrat, a líbí se vám nejméně tři. Tak vylučovací metodou? Přesně v tento moment jediné, co potřebujete, je odvaha. Odvaha se z pestré nabídky, která vás upoutá na první pohled, poohlédnout ještě kousek dál. A pak ji uvidíte - jednoduchou, šedou.

Neupoutala vás možná na první pohled, ale přesto z ní nemůžete spustit oči. Něco vás k ní táhne, můžete se do ní ponořit a nechat myšlenky jen tak plynout, trochu vás uklidňuje a trochu inspiruje. Oproti všemožným módním kombinacím okolo má „to něco“. Neumíte to přesně pojmenovat, ale přitahuje vás to. A tak seberete všechnu odvahu a nesáhnete po té nejvíc trendy mentolové, ale na první pohled nudné šedé variantě. A pak jste doma rádi, že jste vybrali právě šedou, a chodíte se potají dívat, jak to hezky vypadá.

Když o tom tak člověk přemýšlí, tak se může zdát, že šedá barva je hrozně nudná. Vzpomene si na uniformní panelákové budovy, na vstávání v šest ráno a dny, kdy je celá obloha zahalená do bezbarva. Jenže pak si uvědomíte, že na tom je vlastně něco krásného. Ta uniformní šed' vás nechá zaměřit se na jiné věci. Je to taková jistota, kterou máte, díky níž se můžete odvázat a začít vidět věci jinak, zajímavěji. Něco jako když se díváte na černobílou fotku. Přestanete vnímat barevné skvrny, ale zaměříte se na stín, konturu a příběh.

Přesně tak je to se šedou i v interiéru. Zprvu se vám může zdát nezajímavá, ale když se v ní chvíli pohybujete, zjistíte, že věci, které skrz ni vidíte, jsou najednou mnohem výraznější. A co je na ní nejlepší? Nesvazuje vás, nechá vás tvořit. Takže až příště půjdete do toho obchodu a uvidíte tam světle růžové jarní doplňky, můžete je k té šedé klidně pořídit. Nemusíte se bát, bude to vypadat skvěle a bude vás to bavit.

- 1| Do šeda nalaďená kuchyně, které vévodí otevřený krb Brunner Urfeuer
- 2| Obestavba krbové vložky v provedení firmy KrbyStyle
- 3| Klasický kachlový sporák od Petra Sedláka
- 4| Papoušek Žako šedý
- 5| Realizace kamnářství Mára s použitím štípané břidlice a kočka britská modrá
- 6| Koupelna kombinující šedý marocký štuk s rustikální šedou dlažbou Porcelanosa – Dorint Praha
- 7| Realizace Romana Hanuše
- 8| Koupelna l'Antic – Dorint Praha

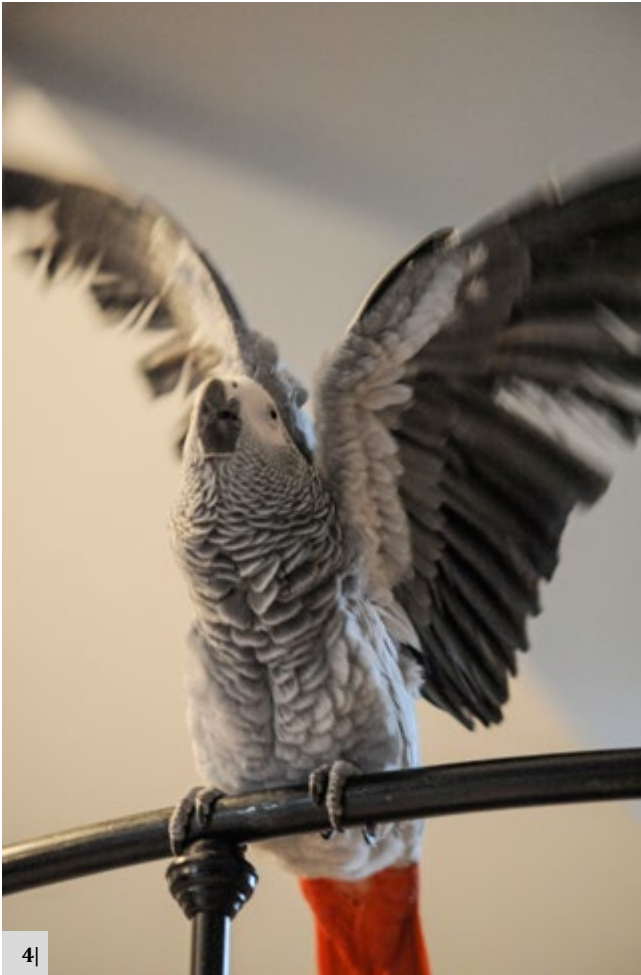
Děkujeme Zahradnictví U Benešů Bechyně za záplavu květin, kterou pro nás s láskou připravují na naše focení a obchodu U Anděla České Budějovice za poskytnutí dekorací k těmto účelům.

3|

4|

5|

6|

7|

8|

Muži a ženy vonící kouřem

aneb když se kouří z lesa, nemusí jít zákonitě vždy o požár

Text | Růžena Srbová

Foto | archiv redakce

„Ty vago, Růžo, támhle hoří les!“ vytrhl mě ze sladkého klimbání fotograf při jedné z našich redakčních cest za poznáním. Jako správný velitel vozu jsem ho nejdřív seřvala, ať mi neříká Růžo, a následně ihned vydala pokyn, odbočili jsme z hlavní a vyrazili po stopách kouře. Malá silnice nás zavedla do hlubokých lesů nad Pískem. A pak už jsme jen koukali...

Ne, že bychom byli v redakci nějaká banda pyromanů, která ožije jen v případě, že vidí oheň a dým. Ale přece jen, po těch letech mezi kamnáři se mě vždy, když uvidím v dáli stoupat sloup dýmu, zmocňuje lehké vzrušení. Jsem jako ohař a vyrážím po stopě. Nejednou jsem takhle došla příjemného překvapení a ještě vícekrát jsem litovala, že jsem ten svůj kamnářsky investigativní čumák raději nestrčila do kbelíku se studenou vodou. Podle stupně zakouření jsem si říkala, že to budťo hoří doopravdy les, anebo to bude fakt pořádný komín. Chladicí věže Temelína to být nemohly, ty jsme měli v zádech. Jako vždy jsem se spletla v obou variantách.

Projeli jsme jakousi příměstskou zahrádkářskou kolonií a vyhoupli se na prosluněnou paseku, na kterou se přes mohutný dým jen těžko prodíralo nízké zářijové sluníčko. Zdroj kouře jsme vzápětí identifikovali poblíž magicky působící dřevěné stavby. Kolem podivného kuzele pobíhala skupinka lidí. Nedalo se identifikovat, jestli hasí nebo příkládají pod oheň. Ale plameny odnikud nešlehaly. Jen dým. Dusivý, ale voňavý dým. Znovu jsem zavelela: „Koukej fotit, já jdu zjistit, o co tu jde.“ Sice mlel něco o čerstvě vyprané mikině, ale já už byla na válečné stezce a modifikovaným indiánským během (tři kroky, tři skoky a tři minuty kašlat) jsem se prodírala hustým dýmem k cíli.

Bylo to prosté. Magická stavba se proměnila v lesovnu společnosti Lesy města Písku. Ta si každoročně, v rámci svého Dne otevřených dveří, zve partu lidí ze Spolku archaických nadšenců Sebranice, která se zabývá, světe div se, uhlířským řemeslem. Ta homole, ze které stoupal dým, to byl milíř. A už jsem byla doma. Ti tři muži, dvě ženy a dítě s valašským kloboučkem, kteří se kolem ní pohybovali, to byli uhlíři. Střídavě se nořili do oblak dýmu, aby se za chvíli vynořili se zarudlými obličejí, zatajeným dechem a vypoulenýma očima. Z tohoto pohledu jsem se i já stala uhlířkou, ani jsem o tom nevěděla. Po chvíli se kouř ustálil na rozumné úrovni a hlavně začal stoupat vzhůru, měli jsme tedy chvíli času si popovídat. O nadšení ke starým řemeslům, protože spolek má vedle uhlířství ve svém záběru i obnovu kaplí, sklizeň a zpracování obilí, zpracování vlny a lnu, výrobu železa a textilu, hrnčířství a pečení chleba.

Já jsem se hlavně snažila pochopit princip výroby dřevěného uhlí v milíři.

Samotná výroba není nijak složitá. Jedná se o takzvanou suchou destilaci. Dřevo se zahřívá za minimálního přístupu vzduchu, uvolňuje se z něj voda a plyny (*to jsem viděla na vzdálenost několika kilometrů a co píší tyto řádky, stále slzím*) a vzniká dřevěné uhlí. Délka procesu je závislá na velikosti milíře. V tomto případě se jednalo o ten nejmenší typ s dobou pálení 5 dní. My jsme přijeli v okamžiku zážehu milíře.

Tomu ale ještě předcházely dva dny pilné práce. Musí se naštípat dříví, v tomto případě bukové z místních lesů. Štípe se ho opravdu hodně, poměr je totiž přibližně 5 : 1, z metráku dříví získáte až 20 kg dřevěného uhlí. A pak se staví. Milíř je v podstatě velkou hranicí dřeva, která je zvenku utěsněna hlínou. Uprostřed je postavena tyč nebo svazek tyčí – takzvaný král. Těsně kolem krále se navrší klestí, pak následují vrstvy silných, na výšku postavených kusů dřeva, které se opírají o krále. Tento základ se přikryje vrstvou chvojí, na něj se naklade vrstva vlhké hlíny, popela a mouru. Milíř se zapaluje tak, že jeden z uhlířů vystoupá na jeho vrchol a do krále vsype žhavé uhlíky. Pak už stačí jen čekat pět dní, během kterých milíř poklesne na třetinu své výšky. Uhlíři rozeberou hliněný plášť, pod kterým se skrývá ještě žhavé dřevěné uhlí. To je nutno skrápět, aby nevyhořelo. Po jeho vychladnutí už stačí jen napytlovat a grilovačka může začít. To jenom abyste věděli, co tomu vašemu masitému potěšení předchází.

Pak se uhlíři znovu rozeběhli k milíři a já chvíli hledala fotografa, který v přilehlém zakouřeném lese lovil snímky slunečních paprsků a pochvaloval si, že nebýt jeho bystrozraku, přišli bychom o takový zážitek.

Večer mě vysadil doma u maminky. Ta se mě nejprve pokusila obejmout, ale vzápětí odskočila se slovy: „Teda Růžo, co jste to v té práci zase hulili? Ted' abych to všechno prala!“ Nadechla jsem se k odpovědi, ale nakonec jsem se trpně svlékla a mlčela. Co jí budu vyprávět? Že jsem v lese potkala uhlíře. Už teď vím, co by mi odpověděla. Že uhlíře nepamatuje už ani její prabába, že bych si taky mohla vymyslet míň pitomou výmluvu a hlavně že bych měla přestat číst po nocích pod peřinou toho Jirásky. Protože už z toho blbnu. Ale já je fakt viděla. Mám je vyfocený. A vyšlo to v novinách. A když to vyšlo v novinách, tak je to pravda.

Na výpal milíře se můžete na vlastní oči podívat i letos. A to pouze dvakrát v České republice.

Spolek archaických nadšenců Sebranice jej provede ve dnech **10. - 11. června v Kunštátě**, v areálu Panské zahrady v rámci Svátku řemesel a krásy ušlechtilých koní a **16. - 23. září opět v Písku** na Flekačkách poblíž Lesovny.

Jídlo jako obraz

nebo jako syrská společenská hra na jihočeském statku

Text | Marta Jastrebnická, Alena Haj Abdo

Foto | archiv redakce

1|

Loni v srpnu jsme opět uspořádali gastrovíkend. Těšili jsme se jako vždy, i když tentokrát přeci jen trochu více. Pozvali jsme si totiž pomoc. Tedy abychom to uvedli na pravou míru, na pomocné práce jsme tady byli my a na řízení kuchyňských prací jsme pozvali Alenu, přítelkyni naší šéfredaktorky, která byla tak hodná, že se s námi podělila nejen o recepty a další tipy a triky na vaření, ale přivezla s sebou i vlastní robot a různé ingredience.

Proč právě Alenu? Protože jsme pořád poslouchali, jak Alena skvěle vaří a jak skvělá jídla vaří. A tak padlo rozhodnutí, že z ní musíme nějaké recepty vymámit. A protože z výroby kachlů víme, že receptura je základ, ale je třeba znát také technologii, museli jsme být u toho.

Posledním důvodem bylo, že jídla, která Alena běžně vaří, jsou pro naši zeměpisnou šířku exotická a Alena byla u zdroje. Před více než 20 lety se při studiu seznámila se svým budoucím manželem, který také studoval medicínu. No, to není žádný neobyčejný příběh, to se stane více studentkám. Ale stane se jím v okamžiku, kdy prozradíme, že její manžel je původem ze Sýrie a že Alena zde několik let žila a hlavně vařila! A tradiční syrská jídla vaří pořád, protože všem členům rodiny chutnají a návštěvám také.

Pod pojem arabská kuchyně si správně zařadíme kuchyně států Blízkého východu, okolí Perského zálivu a také severní Afriky. Tyto kuchyně spojuje jejich dlouhá historie, podobná kultura a klima. Spojuje a ovlivňuje je také především používání rozmanitého koření a spousty druhů zeleniny. Jak jsme se trochu posmutněle dozvěděli, některá jídla se u nás nedají správně uvařit, protože zde např. nedostaneme ten správný druh lilků. Ale velká spousta ingrediencí zde k dostání je a kdo se odváží nějaký recept vyzkoušet, nebude litovat. Arabská kuchyně se může směle měřit s jakoukoli jinou mezinárodní kuchyní díky své originalitě a výtečné chuti. A protože využívá především jednoduché, přírodní a lehce stravitelné potraviny a má vysokou výživnou hodnotu, ocení ji i ti, kteří chtějí jíst nejen dobře, ale i zdravě. Mezi těmito chutnými pokrmy najdeme mnoho vegetariánských jídel, která jsou tak přirozená, a jejich hlavní vlastností je, že jsou nejdříve velmi chutná a až pak vegetariánská, že masožravcům hned tak nedojde, že chybí maso. Ládují se falafelem a jsou spokojeni (viděli jsme na vlastní oči!). Tato kuchyně nabízí i mnoho raw pokrmů, které

se zde připravují, i když raw není právě v módě, a dokazuje, podobně jako u vegetariánských jídel, že i raw strava nemusí být jen pro ideology.

My vám chceme představit některé známé recepty přímo od „pramene“ a doufáme, že nabídneme i něco nového. Ale hlavně jsme to všechno uvařili, potom také snědli a pro vás alespoň vyfotili. Vařili jsme samozřejmě na kamnech Iron Dog.

Vařili jsme tak trochu tradičně jako v Sýrii. Ženy v kuchyni loupaly, krájely, míchaly, smažily..., ta nejšikovnější to všechno řídila. Muži se starali o oheň v kamnech, hovořili o důležitých věcech, připravovali nám různé osvěžující nápoje, kouřili a zabíjeli mouchy...

Příprava se nám nejdřív zdála poněkud náročná a zdoluhavá, a tak jsme byly rády, že jsme v kuchyni tři. Dělalysme si ale trochu starosti, jak to zvládneme, až v té kuchyni zbudeme doma samy. Ale jak nám vysvětlila Alena, vařily jsme mnohem víc jídel, než se běžně na jeden oběd vaří, a mnoho z toho navíc vydrží dlouho v lednici, takže v příštích dnech čas strávený v kuchyni ušetříme. A je to pravda, pokud níže uvedené recepty nebudete vařit úplně všechny najednou, není to vůbec náročné!

Takže už jen zbývalo krásně prostřít stůl a podávat. A to je také jedna z předností této kuchyně, můžete se opravdu vyřádit, spousta talířků a mis-tiček, ze kterých si můžete nakládat, a poskládat tak svoji variantu pokrmu na talíř. Po obědě jsme už vůbec neměli sílu ani místo na zákusek. Tak Alena uvařila ještě tradiční mátový čaj, u které-ho nám o syrských zákuscích už jen vyprávěla. To nám opravdu bohatě stačilo. Bylo to všechno jedním slovem VYNIKAJÍCÍ!

1| NAKLÁDANÁ ZELENINA

nálev: svaříme 1 litr vody, přidáme 1,5 polévkové lžíce soli, 1 čajovou lžičku cukru a 1 lžičku octa

zelenina: květák, zelí, okurky, červená řepa, kedlubna, ředkev

Zeleninu očistíme a nakrájíme na větší kousky. Na jednu zavařovací sklenici od okurek přidáme 2 stroužky česneku a 1 čerstvou feferonku. Zeleninu naskládáme do láhve, zalijeme lákem, zavíčujeme a necháme ve špajzu asi 14 dní odležet. Po otevření skladujeme v lednici.

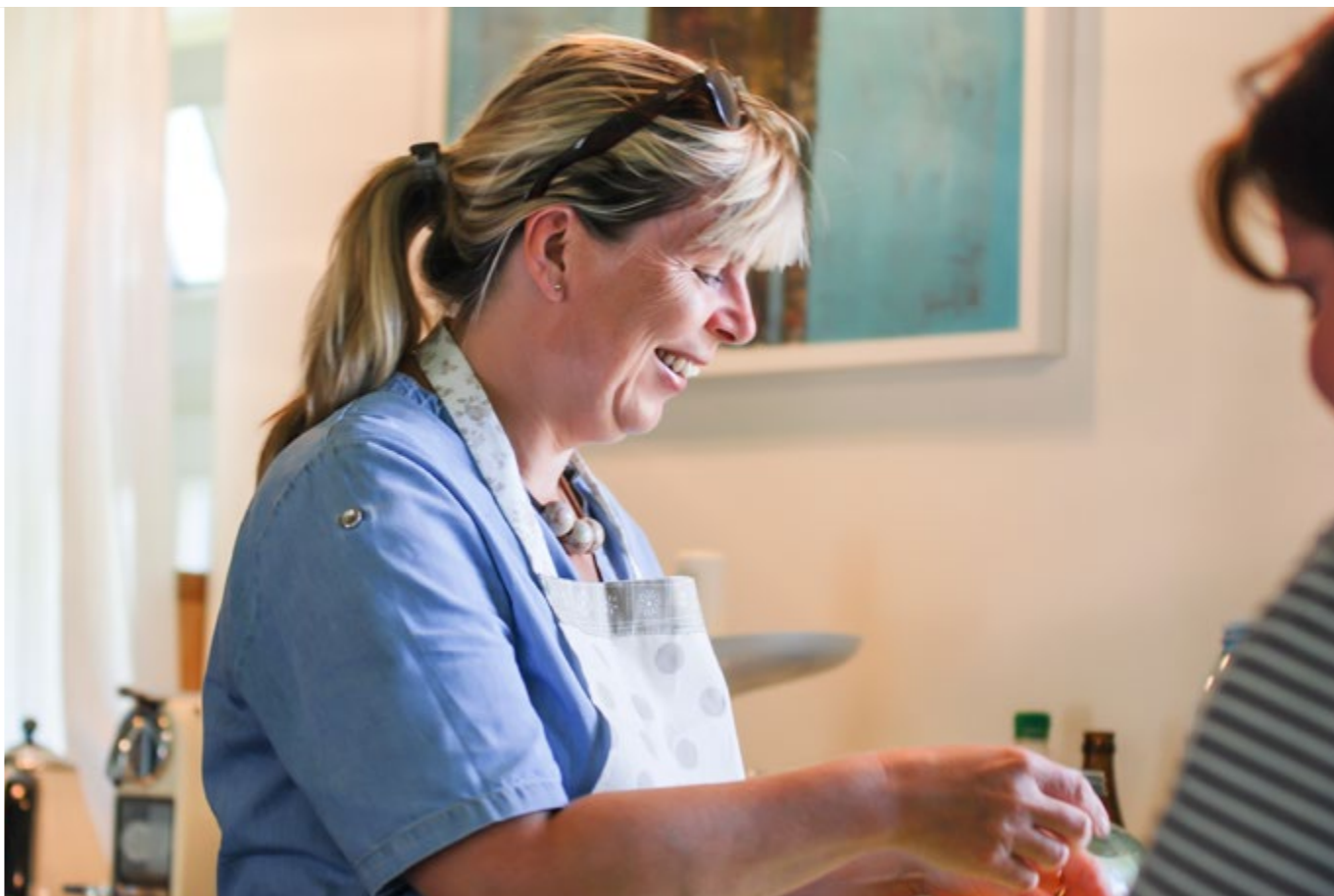
Je skoro škoda mít těch 14 dní sklenici se zeleninou ve špajzu, je to totiž i pastva pro oči. V každém případě je ale takto připravená zelenina velmi zdravá a tělu prospěšná.

2|

4|

9|

3|

6|

8|

11|

5,10|

2| FALAFEL

Ingredience: 0,5 kg cizrny, 3 rohlíky, 2 - 3 stroužky česneku, koření (čajovou lžičku od každého) mletý římský kmín, mletý koriandr, paprika, sůl, lžička prášku do pečiva

Cizrnu přes noc namočíme ve velkém množství vody. Před přípravou namočíme ve vodě také rohlíky. Cizrnu pak v mlýnku spolu s namočenými rohlíky dvakrát semeleme najemno. Přidáme koření, česnek nasekaný najemno, sůl a prášek do pečiva a vypracujeme těsto. Necháme hodinu odležet. Potom tvoříme malé karbanátky a smažíme ve směsi oleje slunečnicového a olivového.

Podáváme v arabském chlebu s řeckým jogurtem a zeleninovým salátem.

3| BATATA

Ingredience: 1,5 kg brambor, 1 kg rajčat, stroužek česneku, sůl, půl čajové lžičky sladké papriky, stejné množství mletého římského kmínu a koriandru, olej na smažení

Brambory oškrábeme a nakrájíme na tenké plátky, osušíme a v hojném množství oleje osmažíme dozlatova, olej necháme okapat.

Do nádoby nakrájíme na plátky rajčata, přidáme koření, brambory, lehce podlijeme vodou, zamícháme a dusíme na mírném ohni, až se rajčata udusí a obalí brambory omáčkou.

Podáváme s chlebem a s řeckým jogurtem.

4| SALÁT S CIZRNOU

Do mísy dáme 250 g vařené cizrny, přidáme 3-4 na kostičky nakrájená rajčata, svazek jemně nasekané petržele a máty, dochutíme solí, olivovým olejem a citrónovou šťávou. Promícháme. Můžeme ještě přidat římský kmín, trochu feferonky či pálivé papriky.

Podáváme s arabským chlebem.

5| LABNE

Kelímeček tučného jogurtu 10%, dobré je přidat 1 šlehačku a vaničku tučného tvarohu. Osolíme a necháme odkapávat přes plátno - v lednici nejlépe přes noc.

Potom dáme na talíř a pokapeme olivovým olejem. Můžeme dochutit mletým pepřem nebo bylinkami - mátou, petrželí.

Obyčejnější varianta - pouze vykat osolený tučný jogurt

Podáváme s arabským chlebem.

6| KPE NEY

Ingredience: Přibližně 200 g bulguru, zelená nat' petržele, 1 cibule, pálivá paprika či sekaná feferonka, mletý římský kmín, zrníčka granátového jablka - asi z poloviny, olivový olej

Bulgur osolíme, okořeníme, přidáme asi půl lžíce oleje a zalejeme vroucí vodou - přibližně 1,5 cm nad. Necháme odležet. Voda by se měla vstřebat.

Potom semeleme s cibulí asi 2x najemno, přidáme hodně sekané petržele, zrníčka granátového jablka a pálivou papriku. Tvarujeme oválky, ruce si přitom namáčíme ve studené vodě.

7| HUMMUS

Ingredience: 0,5 kg cizrny, 2 polévkové lžíce omáčky tahini, 2 polévkové lžíce řeckého jogurtu, 2 stroužky česneku, šťáva z citrónu, špetka mletého římského kmínu, sůl

Cizrnu na noc namočíme do velkého množství vody, pak dlouho vaříme, až bude hodně měkká. Pak vodu slijeme a umixujeme do hladka, dochutíme 2 polévkovými lžícemi jogurtu a omáčky tahini, prolisovaným česnekem, šťávou z citrónu, osolíme a dáme špetku koření.

Servírujeme polité olivovým olejem a posypeme mletou paprikou. Možno dozdobit zrnky vařené cizrny.

10| BABA GANUŠ (PEČENÝ LILEK)

ingredience: 1 středně velký lilek, šťáva z 1/2-1 citrónu, stroužek česneku, sůl, 2-3 polévkové lžíce omáčky tahini, stejné množství řeckého jogurtu nebo jiného tučného jogurtu

Lilek upečeme na sucho při hodně vysoké teplotě, až bude slupka prakticky černá. Dužinu vyškrábeme a nasekáme na jemno (slupku vyhodíme). Přidáme jogurt, sůl, tahini, citrón. Umícháme do hladké pomazánky. Servírujeme na talířku polité olivovým olejem, posypané mátou, paprikou nebo římským kmínem

Tip: Abyste nemuseli pokaždé zbytečně kvůli lilkům zahřívat troubu, dejte je do ní, když pečete něco jiného. Upečou se a vy je budete mít připravené, až je budete později potřebovat.

Tahina (také tahini nebo tehina) je mírně ředěná sezamová pasta vyrobená z drcených sezamových semínek a mořské soli. Obsahuje vitamín E a mnoho vitamínů z řady B, je snadno stravitelná a pomůže při hubnutí. Tahini koupíte běžně ve specializovaných obchodech se zdravou výživou.

8| GRILOVANÉ LILKY

Ingredience: 1 lilek, sůl, olivový olej

Lilek nakrájíme na kolečka asi 1 cm silná, posolíme a necháme chvíli vypotit. Vodu setřeme utěrkou a lilky potřeme olivovým olejem - lépe řečeno - do lilků „vmasírujeme“ olivový olej. Grilujeme a ihned podáváme.

9| KEBAB

Ingredience: 1 kg mletého jehněčího masa (je dobré, pokud má trochu tuku - kebab je chutnější), hrst jemně sekané hladkolisté petržele, sůl, mletou papriku a pepř, můžeme přidat lžičku plnotučné hořčice.

Necháme asi 1 hodinu proležet a pak namočenýma rukama ve studené vodě tvarujeme drobné karbanátky. Grilujeme a ihned podáváme, tak chutnají nejlépe.

11| ČAJ

Do konvice dáme vařit vodu společně s cukrem. Na litr vody asi 2 - 3 lžíce, podle toho, jak to chceme mít silné. Do vroucí vody pak přidáme hojně čerstvé máty. Pokud nemáme mátu, svaříme s cukrem několik úlomků skořice a pak nasypeme kvalitní černý čaj, odstavíme z ohně, necháme chvíli odstát a scedíme do konvice.

Oba čaje jsou velmi silné a pijí se ještě horké z malých šálků či skleniček.

K našemu dotazu na dávkování černého čaje, jsme dostali odpověď, že čaj má být opravdu silný. To je nejpřesnější míra, jakou můžeme poskytnout. Dál je to na vás. Takže dejte hodně a příště uberte nebo ještě přidejte, podle vaší chuti!

Mistr zvonař Votruba

„Tam, kde nezní zvon, je mrtvá vesnice...“

Text | Radka Šímová

Foto | Hannes Ellig

Každý z nás se občas vydá cestou do polí. Jen tak, aby unikl každodennímu shonu, aby alespoň na chvíli ukázal záda civilizaci. Lehne si do trávy, pozoruje nekonečnou oblohu, je sám, stranou od lidí. A pak je uslyší. Zvony. Svolávají k modlitbám, varují, vítají, loučí se. Jako zvukové majáky nás provázejí našimi životy. Zvykli jsme si na ně a většinou je ani nevnímáme. Teprve v klidu a tichu o sobě dají vědět. Za jejich zvukem jsou skryty stovky let lidského umu, poctivého řemesla, které se dědí z otce na syna. Nemusí to tak ale být vždycky.

Někdy se prostě někdo rozhodne, že se stane zvonařem. Anebo pekařem, popelářem, kosmonautem nebo prezidentem. Nad takovým dětským snem většinou rodiče mávnou rukou, obzvláště tam, kde se přání ratolesti zcela mívá s rodinnou tradicí. Ale jak říkal blahé paměti Theodor Herzl: „*Dokážeš-li to, není to jen sen!*“ Jen málokomu se jeho dětské sny splní. My jsme na našich cestách za poctivým řemeslem někoho takového zase jednou našli. Chlapíka, kterého s naší kamnařinou spojuje vůně ohně a hlíny. Stejně jako my, když dokončí svou práci, na ni zaklepe, aby zjistil, jak zvoní. A že jemu zvoní, na to vezte jed. Jmenuje se Michal Votruba a je to mistr zvonař.

Už jako malý okukoval zvonice kostelů, zvony ho přímo fascinovaly. Pamatuje si, jak se mu v roce 1999 líbilo svěcení zvonu v Mnichu u Kamenice nad Lipou. Osudovým se pro něj stal nakonec obyčejný letáček ve schránce, který zval jeho rodiče na předváděcí akci do německého Pasova. Příjemným bonusem této předváděčky byla totiž návštěva velmi slavné budějovické zvonařské dílny Perner – možná už tam mohl třináctiletý Michal tušit, jak moc mu tento výlet s rodiči nasměruje život.

Když končil základní školu, dlouho se nerozmýšlel. V roce 2005 začal studovat v Brně na SPŠ slévárenské obor umělecké odlévání zvonů. Studium ho bavilo, maturitu v roce 2009 zvládl hravě a o rok později zakotvil na tři roky v Písku, kde vystudoval VOŠ restaurátorskou. Ideální kombinace – řemeslník a umělec byla na světě. A tak se vrátil do rodných MyslkoVIC a začal žít svůj sen. My se za ním vydali na podzim roku 2016 a zastihli ho, jak jinak, v plné práci. Povídání o zvonech, o lásce k řemeslu i všedních starostech mohlo začít.

Michal Votruba má dnes na svém kontě už přes sto padesát zvonů. Svým nadšením nakazil postupně celou rodinu. Otce, matku, pár dalších příbuzných a samozřejmě kamarády. Tak vzniká to, čemu se už po staletí říká zvonařská huť. Možná tak vzniká ta tradice, o které jsme mluvili na začátku. Někdo prostě musí být první a u Votrubů to bude nejspíš Michal.

V den, kdy nás pozval na návštěvu do své dílny, se zrovna celá rodina chystala k odlévání zvonu. Byli jsme díky tomu součástí neuvěřitelného představení, které jsme do té doby znali jen z plátna kina, ve kterém se nám při slavné scéně odlévání zvonu v Tarkovského filmu Andrej Rublev tajil dech. Ten si bohužel na strán-

kách časopisu pustit nemůžeme. Tedy se alespoň pokusíme zrekapitulovat, jaký je vlastně příběh zvonu.

Rozhodně to není žádná romance. Celý proces připomíná spíš pořádný thriller. Určitě to není práce pro nerváky, slabší povahy, už vůbec ne pro lidi zbrklé, vzteklé a nedočkavé – tedy vůbec nic pro naši šéfovou! A zapamatujte si číslo, které je pro zvonaře nejdůležitější. Magické číslo tři. Neboť tři měsíce se dělá forma, tři minuty trvá odlévání a tři dny se pak čeká, jak to všechno dopadne. Ta poslední trojka je prý pro zvonaře nejhorší, často zvědavostí ani nespí a není divu – do poslední chvíle totiž není jasné, jestli se jeho dlouhá práce nakonec setká s výsledkem, který očekává. Ale nepředbíhejme...

Všchno začíná tím, že se Michal vypraví na místo, pro které je zvon určen, aby nasál ducha místa. Je třeba se zákazníkem domluvit několik důležitých věcí. Velikost (*vše se musí pečlivě přeměřit, aby se na určené místo vešel zvon v kyvu*), vzhled (*zvon může být, či dokonce musí být opatřen rozličnými reliéfy a nápisy*) a zasvěcení. Každý zvon má své jméno, dává mu jej patron, kterému je zasvěcen, funkce, které slouží – Poledník, Dominik, Šturmovák, Umráček – a občas i pověst nebo událost, která se v místě nebo při odlévání zvonu stala (*Žebrák – zvon nechal vyrobit žebrák, Ptáček – do roztavené zvonoviny před litím spadl kos*). Hotový zvon se stává hlasem celého společenství, sám Michal říká: „*Tam, kde nezní zvon, tam je mrtvá vesnice.*“ Proto je tato úvodní návštěva velmi zásadní, jakási duchovní příprava před samotným zahájením výroby a nevyplatí se ji podcenit.

Po návštěvě nového domova budoucího zvonu Michal vytvoří technický výkres. V poměru jedna k jedné narýsuje tzv. žebro zvonu, a tak vznikne jeho profil. Tvar žebra určuje tóninu zvonu, zvony se tak ladí už v této fázi – přímo na papíru. Poté se vyhotoví dvě šablony z plechu, venkovní a vnitřní. Ve venkovní šabloně musí být všechny zářezy, které dělají na zvonu linky. Rozdíl mezi těmito šablonami nakonec udává profil zvonu a ten profil dává zvuk. Když jsou připravené šablony, začne se tvořit jádro (*vnitřní profil zvonu*). Na to má Michal speciální malé cihličky, což je vlastně jen vysušená jílovitá hlína s pískem. Jíl dává hlíně pevnost a písek může za to, že nepraská. Cihličky se dávají na sebe, až vznikne jakási homole. Jádro z cihel se musí nechat pořádně vyschnout – to může u zvonu, který má v průměru 50 cm, trvat klidně dva týdny. Pokud z jakéhokoli důvodu nechcete nebo nemůžete

Úplně nejstarší zvony se vyráběly ještě dávno před naším letopočtem, a to v Mezopotámii. První odlévané zvony datujeme sice už od 5. století, ale ty se objevovaly zejména v kláštorech. Do měst a kostelů se začaly rozšiřovat teprve od 10. století. Až do 12. století se zvony pro české církevní stavby odlévaly v cizině, ve stejném období získávají i svůj charakteristický zvonovitý tvar. Současnou podobu si tyto bicí nástroje nesou od století šestnáctého, kdy také dochází k největšímu rozkvětu zvonářského řemesla. Třicetiletá válka se ovšem podepsala na jeho úpadku. Během 18. století se zvony začaly masivně rozšiřovat do každé obce, o čemž

rozhodla Marie Terezie, a to dobře udělala! Jejich zvuk měl tehdy hlavně varovat před požárem. Snad nejvíc devastující období pro české zvony znamenaly dvě světové války, které téměř zlikvidovaly dílo českých mistrů – kov byl přeci potřebný hlavně na výrobu zbraní. Do 50. let minulého století se zvony vyráběly „po stodolách“ – jaksi ilegálně. A když se přehoupala polovina 20. století, začaly u nás fungovat tři velké zvonářské dílny: Rudolf Perner v Českých Budějovicích, Manouškové v Praze na Zbraslavi a Dytrychové v Brodce u Přerova – tato dílna se pyšní takovou zajímavostí – od 60. let si v ní řemeslo předávají pouze ženy.

čekat, postaví se pod formou malá pec a zapálí se brikety. Pokud příliš spěcháte s vysušováním, může forma trochu popraskat. V okamžiku, kdy vyschne, je třeba ji zadržet. Zaváže se do mřížky, aby držela. Tak se vytvoří vnitřní profil zvonu. V této fázi se mažou na mřížku další vrstvy hlíny, přidávají se do ní obilné plevy a koňské žíně. Při vypalování vše shoří a vznikne prostor, díky kterému může forma dýchat. Na poslední vrstvu se nanese hlína s grafitem a s troškou piva – hlína vykvasí a díky cukrům lepí. Tím je vnitřní profil zvonu hotový. Jádru se dále natírá vepřovým sádlem, aby se jednotlivé vrstvy neslepily. Na řadu přichází druhá šablona, která vytvoří vnější profil. Právě teď se začíná tvořit tzv. falešný zvon, na který se nanáší zase několik vrstev hlíny. Na košili (*tak se také falešnému zvonu říká*) se nažehlí tenká vrstva včelího vosku s parafínem. Do vosku se umístí veškerá výtvarná výzdoba, písmenka a reliéfy. Na voskový zvon se nasadí speciální poutko, říká se mu koruna. To je ta část, za kterou zvon visí. Na korunu se připevní ještě nálietek, který je také z vosku. Falešný zvon se opět musí natřít hlínou a znovu se nanáší vrstvy s koňskými žíněmi. Takhle se formuje negativní otisk zvonu. Zdá se, že pořád plácáme hlínu a práce stejně není u konce. Plášť (*vnější profil zvonu*) má těch hliněných vrstev klidně třeba padesát. V tuto chvíli máme hotovou formu, všechny její tři části, a můžeme se pustit do vypalování. Velké zvony se vypalují v zemi. Jeřábem se forma přenesse do licí jámy, která má rozměry 2 m x 2,5 m, a postaví se okolo ní pec z cihel. Mezi ní a formou se zatopí dřevem. Pak pár hodin trvá, než je forma vyhřátá na 900 stupňů. Úplně se tak zpevní, odpaří se voda a může se rozebrat. Aby se dal odlít opravdický zvon, musí se zlikvidovat ten falešný. Model se buď rozebere, nebo se prostě rozbije. Tak se odstraní vlastní síla zvonu. Když se plášť a jádro vyčistí, vidíme negativní zvon s písmenky a chodbičkami, kudy teče kov. Aby se formy nerozpadly, musí se sešroubovat. A právě teď můžeme do formy malým otvorem lít roztažený kov (*jedná se o slitinu mědi a cínu v poměru 78:22 – čím víc cínu by zvonovina obsahovala, tím by vyznívání bylo jasnější, ale zároveň by byl zvon křehčí*), který má teplotu zhruba 1150 stupňů. Kov pak ve formě chladne a tuhne. Odlévání je vlastně nejkratší (*300 kilový zvon se odlévá tak jednu minutu*), ale zároveň nejdratičtější fáze výroby zvonu. Je to proces bouřlivý, plný žáru, barev a jisker. Poté nastává ta nekonečná fáze třídního čekání. Po ní se ukáže, jestli těch předchozích 200 hodin práce nebylo zbytečných.

Pokud nebylo, zvon se vykope, obrousí, vyleští a nakonzervuje voskem. Aby se mohlo do zvonu zavěsit srdce, musí se nahoře provrtat díra. Srdce se zavěšuje na hovězí kůži, aby mělo vůli a nepřenášely se na něj vibrace zvonu.

Už jsme zmiňovali, že s Michalem spolupracuje celá jeho rodina. To nejsou ovšem zdaleka všichni, kteří tvoří jeho tým. Zvon by nezněl bez spolupráce i s ostatními řemeslníky. Své slovo dostane kampanolog (*kampanologie je nauka o zvonech*), který určí, zda je zvon kvalitní, a doporučí zákazníkovi jeho přijetí. Truhlář vyrobí z dubového dřeva závěs, kovář vykovává srdce, zámečníci čepy a matice, elektrikář dává na věž elektroinstalaci. Všichni tvoří jakýsi uzavřený kruh, kdyby z něj jen jeden vykročil, dílo by nebylo dokonáno.

V naprostém poklidu probíhá až samotné předání zvonu zákazníkovi, svěcení a instalace. A pak už se jen zvoní a zvoní. Ani v téhle fázi ještě Michal nemá volno. Své zvony má velmi rád, proto se o ně i po jejich zavěšení stále stará.

Ročně Michal vyrobí až 25 zvonů. Samozřejmě, že jsme se ptali na ten nejzásadnější, nejmilovanější, zlomový. Jasně odpovědi jsme se nedočkali. Michal říká, že každý zvon, který se povede, mu dělá radost. Ten první vyrobil v roce 2011 pro město Soběslav. Jmenuje se Petr Vok a má úctyhodných 93 kilo. Zaujalo nás i vyprávění o zvonu, který zvoní až na daleké Sibiři, 6500 kilometrů od myslkovické dílny. Objednali ho Češi a důvod jeho vzniku má tragické pozadí. V sibiřském městě žil český architekt Roman Mach, který se utopil při sjíždění řeky Agajakan. Ještě předtím začal projektovat zvonici k tamnímu kostelu, ale jeho plány zhatila předčasná smrt. Jeho přítelkyně z Brna se spolu s přáteli rozhodla, že započatou práci dotáhnou do konce. Na jeho památku objednali v myslkovické dílně zvon. Začal se vyrábět na podzim roku 2014 a na začátku roku 2015 odletěl „do míst, kde je víc jezer než lidí a voda z řek se dá pít“ - to je kus nápisu, kterým se pyšní Michalův nejvzdálenější zvon. Aby vydržel třeskuté mrazy, upravovala se při jeho výrobě slitina, do které se musel přidat jeden kov navíc.

Michal rád vzpomíná i na zvony, které odlil pro hrad Švihov, obec Řípec nebo kapličku ve Zvíkovském Podhradí. Nakonec jsme ale našli přece jen jeden, který má výsadní postavení. Jmenuje se Mistr Jan a Michal ho lil přímo před Betlémskou kaplí v Praze, pro kterou byl určen. Nestačili jsme se divit, to totiž ve vyprávění

mladého zvonaře zaznělo poprvé – zvony dokáže odlít i jinde než ve své dílně! Dnes to není moc obvyklé, dříve se to dělalo poměrně běžně, aby se těžké zvony nemusely složitě přepravovat. 6. prosince 2014 bylo tedy před Betlémskou kaplí uspořádáno vlastní lití zvonu. Lití se zdařilo, zvon je nejen krásný, má i nádherný zvuk. Poprvé se ze zvonice Betlémské kaple rozezněl 6. července 2015 při ekumenické bohoslužbě.

Na konci každé pohádky zvonívá zvonec. Toto tedy rozhodně nebyla pohádka. Byl to příběh muže, který si splnil svůj dětský sen. A zvonec? Kdepak, v tomto příběhu zvoní zvony, pořádné kusy kovu, jejichž hlas rozeznívá krajinu a ztrácí se v nekonečném prostoru nebe. Svolává, vítá, loučí se, varuje, provází nás celým životem a především vypráví o lidech, jejichž fortel po staletí činí evropskou krajinu tím, čím je – královstvím zvonů. Díky jim za to a hodně štěstí.

Oblékání kachlů do svátečního

Glazura není poleva, i když...

Text | Jan Dědeček

Foto | Kateřina Blahová-Bliss, archiv redakce

Pokud si zákaznice, protože častěji o barevném provedení rozhodují ženy, vybírají barvu kachle, padá mnoho otázek i příkazů a přání. „A šlo by to vyrobit více modré a trochu přidat lesk?“ „Já chci tu matnou glazuru, aby vypadala lesklá!“ Po takovýchto dotazech následuje dlouhý nádech a pak dlouhý výklad, že to není tak jednoduché, že se glazury nedají míchat jako vodovky. Protože je to opravdu dosti složitá problematika, rozhodli jsme se o glazurách napsat alespoň pár faktů, a pokusit se tak mnohé osvětlit.

Glazury jsou nejčastěji používanou povrchovou úpravou kachlů. Glazura je jen tenký sklovitý povlak základního střepe. Zvyšuje estetickou hodnotu kachlů, umožňuje splnit téměř libovolné přání zákazníků a začlenit kamna do bytového prostoru. Z technického hlediska částečně zvyšuje pevnost kachlů, ale hlavně zaplňuje, a tím uzavře povrchové póry střepe a umožní dokonalé čištění. Bohužel jsou vlastnosti glazur příčinou převážné většiny problémů ve výrobě. Nejdůležitější vlastnosti glazur jsou viskozita skloviny v žáru (stékavost) a teplotní roztažnost.

Při výpalu je glazura tekutá sklovina. Někdy teče jako olej, někdy jako hustý med. Vypalovací křivka se musí nainstalovat tak, aby tečení glazury bylo takové, jaké potřebujeme. Fyzikálně chemické procesy při tavení glazur jsou funkcí teploty a času. To znamená, že prodloužení doby žáru má podobný (nikoliv stejný) efekt jako zvýšení teploty. Pro širokou škálu glazur je nutné vytvořit několik typů vypalovacího režimu a do každého přiřadit vhodné glazury.

Základní hmota, ze které je kachel vyroben, tzv. střepe a glazura mívá velice odlišnou teplotní roztažnost. Obvykle má sklovina = glazura teplotní roztažnost větší nežli střepe. V končené fázi výpalu se při tuhnutí glazura pevně spojí se střepe (nataví se) a při dalším chlazení se zmenšuje více nežli střepe a rozdíl se projeví vznikem trhlinek – harrisem. Pokud je rozdíl v roztažnosti velký, dostáváme glazury krakelé, pokud je velmi malý, může vzniknout jen pár dlouhých trhlinek. U krakelé glazur je toto trhlinkování žádoucí a často je tento efekt jemných pavučinek ještě dobarvován, aby byl více kontrastní.

Glazury používané na kachle je možné z hlediska vzhledu rozdělit do několika skupin. Mezi nimi neexistuje zcela jasná hranice.

Glazury transparentní

K základní sklovině se přidávají barvicí složky – oxidy nebo jiné sloučeniny, které se ve sklovině v žáru rozpouštějí a vytvoří její zbarvení. Nejpoužívanější jsou sloučeniny železa, manganu,

Naše pece hoří pro šamot již 60 let. A to doslova.

Počátky průmyslové výroby žáruvzdorného šamotového zboží můžeme v českých zemích najít již od konce 18. století. S rozvíjející se výrobou železa, skla a keramiky se postupně rozmáhal i obor výroby žáruvzdorných hmot a malt, které si postupem času vybudovaly výborné renomé nejen v Čechách, ale i po celém světě. Firma **P-D Refractories CZ a.s.**, dříve známá jako Moravské šamotové a lupkové závody, se právem řadí k předním tradičním výrobcům, vždyť byla založena už v roce 1892. A tak, pokud dnes máte možnost navštívit provoz, seznámit se se současností firmy a vidět na vlastní oči pece, které nepřetržitě již šedesát let bez vyhasnutí ve svých útroběch přetváří vysokým žářem směsi keramických surovin na krásné zvonivé výrobky, naplňuje vás hrdo-
st. Hrdost, nejenom že tato tradice zůstala zachována, ale i že o jejich šamotové výrobky je stále veliký zájem v Čechách i v zahraničí.

Společnost **P-D Refractories CZ** je také neodmyslitelně spjata s tradičním řemeslem kamnářství. Toto nádherné řemeslo se v posledních letech dostává opět na výsluní, a to i díky výrobkům z Velkých Opatovic. Firma vyrábí širokou škálu materiálů určených pro vnitřní vyzdívky topenišť, tahových systémů či pro obvodové obezdívky kamen a krbů. Z hlediska sortimentu jej lze rozdělit na materiály tvarové a netvarové. Tvarovými materiály jsou míněny šamotové tvarovky rozličných tvarů i rozměrů (tzv. kamnářský šamot), žárobetonové prefabrikované dílce, akumulární magnetitové tvarovky a ostatní tvarové materiály. Neméně důležitým sortimentem jsou materiály netvarové, mezi které patří malty, tmely, omítky a suché žárobetonové směsi.

TVAROVÉ ŽÁROVZDORNÉ MATERIÁLY URČENÉ PRO VYZDÍVKY TOPENIŠŤ

Kamnářský šamot byl vyvinut speciálně pro použití v krbech, kachlových kamnech a ostatních domácích tepelných stavbách. S ohledem na toto použití jsou optimalizovány jeho vlastnosti, a to: stejnoměrná světle okrová barva, tvarová variabilita, optimální drsnost povrchu podle daného způsobu použití, snadná opracovatelnost, odolnost proti teplotním šokům. Kamnářský šamot je certifikován podle rakouské normy ÖNORM B8306.

NETVAROVÉ MATERIÁLY URČENÉ PRO OBLAST KAMNÁŘSTVÍ

Netvarové materiály tvoří nedílnou součást výrobního sortimentu. Jedná se o 3 typy výrobků a to malty, omítky a tmely. Pro kamnářské potřeby nabízí naše firma P-D několik jakostí.

Malta M40 je univerzální žárovzdorná malta, která je používána spíše pro průmyslové potřeby pro sezdivání šamotových tvarových výrobků. Malta M40 H je šamotová malta s hydraulickou vazbou. Po zatvrdnutí získává částečnou pevnost, která se zvýší po výpalu slinutím a vznikem keramické vazby.

Rudomal 1100 je rychletuhnoucí kamnářská malta určená pro sezdivání a lepení žárovzdorných materiálů s teplotní odolností do 1100°C. Malta se vyznačuje výbornou přilnavostí prakticky ke všem savým i nesavým keramickým materiálům, vysokou pevností a krátkou dobou potřebnou k zatuhnutí spoje, což značně urychluje stavbu. Pevnost získává po 60 minutách.

Omítka OMK je suchá směs určená pro finální povrchovou a dekorativní úpravu. Vyznačuje se barevnou stálostí, dobrou zpracovatelností a rychlejším tuhnutím. Výborně přilne prakticky ke všem keramickým materiálům.

Žárovzdorné tmely jsou určeny především pro zdění a lepení žárovzdorných vyzdívek kamen, kotlů, krbů... Pomocí tmelu lze spolehlivě spojovat šamotové tvarovky, izolační desky, izolační vaty, případně i jiné keramické materiály. Již po zatuhnutí získávají spoje vysokou pevnost.

Sortiment výrobků netvarových doplňují **žárobetony**. Jedná se hutné žárobetonové směsi, které se po zamísení s vodou zpracovávají vibrací. Lze je úspěšně aplikovat na vyzdívky kotlů, pecních vozů, ale také z nich lze vyrábět prefabrikované tvarovky.

Co se týče objemu výroby v měřítku firmy, zaujímá kamnařina marginální trh. Přesto zaznamenává v posledních letech stabilní nárůst. Ročně se prodá přes 4000 tun kamnářských výrobků. Důkazem zájmu o tento obor je úzká spolupráce s kamnářskými firmami i samotnými kamnáři. Na půdě firmy se pořádají různé semináře a školení a letošním rokem společnost nově vstupuje do Čechu kamnářů České republiky.

P-D Refractories CZ a.s. (dříve Moravské šamotové a lupkové závody a.s.) je jedním z největších výrobců a dodavatelů žárovzdorných výrobků a surovin.

Vyrábíme a dodáváme kvalitní výrobky od roku 1892.

Pro kamnáře vyrábíme taženou kamnařinu na stavbu krbů, lisovanou kamnařinu do krbových vložek a to vše se může spojit osvědčenou maltou, nebo tmelem.

Vyrábíme i dle individuálních požadavků zákazníka, například žárobetonové, nebo magnetitové tvarovky.

P-D Refractories CZ a. s.

Nádražní 218, 679 63 Velké Opatovice

Telefon: +420 516 493 230

Telefax: +420 516 477 338

E-mail: Robert.Kovac@pd-group.com

www.pd-refractories.cz

chromu. Použitá množství barvicích sloučenin jsou nízká, aby byla zajištěna průhlednost glazury. Při použití většího množství již glazura není průhledná, nebo dochází k rekrytalizaci a zmatnění. Transparentní glazury mají nízkou viskozitu v žáru – jsou hodně tekuté – zatékají do prohlubní v reliéfu kachle, kde vytvoří tmavší odstín, a tím zvýrazní jeho kresbu. Na druhé straně hrany, která je v peci nahoře, mají vrstvu slabší, ty spodní, kam glazura steče, mají vrstvu silnější. U těchto glazur je často výše zmíněné trhlinkování, ale zákazníkům ve většině případů nevádí, jsou na něj zvyklí ze starých kamen. Dříve se v při výrobě kachlů tento jev běžně vyskytoval. Vědělo se, že některé glazury trhlinkují více, některé méně. Ale složité fyzikálně chemické procesy tenkrát nikdo ještě moc neřešil a na krásném starém sporáku třeba v zelené lahvé glazuře vlastně i trochu zdobil.

Glazury krycí

Krycí glazury – neprůhledné, zakrývají povrch střepe. Nanášejí se proto obvykle v silnější vrstvě a mají vyšší viskozitu v žáru – nejsou tak tekuté. Zakalení – zmatnění glazury lze dosáhnout dvojím způsobem.

- do základní skloviny se přidávají velice jemně umleté částičky materiálu, který se ve sklovině nerozpouští, a tím ji zakalí – zneprůhlední. Tento efekt je typický pro bílou glazuru, kde se zakalení dosahuje přidávkou 10 -12 % křemičitanu zirkoničitého. Různých barev lze pak dosáhnout přidávkou keramických barvitek. Barvítka jsou opět v glazuře nerozpustné velice jemné pigmenty předem vypálených a umletých barevných surovin. Jejich vzájemným mícháním je možné připravit odstín dle přání zákazníka, ale nefunguje zde třeba známé pravidlo, že modrá a žlutá dává ve výsledku zelenou.

- do základní skloviny se přidávají barvicí složky rozpustné ve sklovině. Jejich přidávek je ve vět-

ším množství, které v žáru v základní glazuře vytvoří nasycený roztok. Při chlazení skloviny vznikají mikrokrystalky, které sklovinu zakalí. Tento efekt je u sériově vyráběných krycích glazur nejčastější. U krycích glazur je trhlinkování skoro neviditelné. Tyto glazury se proto na střep nanášejí v silnější vrstvě, a tudíž se nedoporučují na kachle s jemným reliéfem. Ten se může při překrytí krycí glazurou i zcela ztratit.

Efektní glazury

Téměř všechny efektní glazury mají složení na bázi rekrytalizace barvicích složek z taveniny glazury při chlazení. Tento efekt je prakticky stejný jako u krycích glazur. U efektních glazur jsou přidávány suroviny, které v žáru působí jako krystalizační centra, a u nich je krystalizace výraznější – větší. Nejznámější je oxid zinku a titanu. Používá se i přídavek hrubších barevných pigmentů, které vytváří efekt „pískové glazury“ v různém odstínu. Vzhled efektních glazur je hodně závislý na tloušťce glazury a též na podmínkách výpalu, zejména prodlevě v žáru a rychlosti chlazení. Tloušťka glazury (na hranách menší) může být právě úmyslný efekt. Pro laiky pak dostáváme glazury s listrovým efektem, či kovovým povrchem nebo glazuru připomínající křepelčí vajíčko. Nelze zde moc ovlivnit rozložení efektů, jak si zákazník přeje. Tyto glazury jsou spíše moderní a používají se hojně na moderní velkoplošné kachle, nebo na kachle, ze kterých je ve výsledku koncipováno moderní topidlo. Ale to je již spíše otázka vkusu a stylové čistoty.

Nejčastější způsoby nanášení glazury na střep jsou stříkání nebo polévání. A odtud možná hojně používaný pojem poleva. Ale my už jsme po přečtení všech těch odborných výrazů vzdělanější a víme, že odborník používá zásadně termín glazura. A to, že to fakt není jednoduché, je nám také jasné.

Obchody dobré vůle

Staré věci nepatří jen do šrotu, mohou i pomáhat! Skutečně. Diakonie Rolníčka připravila další z řady skvělých projektů – Obchody dobré vůle. Hlavním cílem tohoto promyšleného plánu bylo nabídnout práci lidem se zdravotním a mentálním postižením. Myšlenka úžasná, ne však jediná. Obchody mají totiž i význam ekologický – dávají druhou šanci již nepotřebným věcem, které tak nekončí na skládce, ale dělají dál radost.

Pokud máte tedy doma cokoliv (kromě obnošeného oblečení a obuvi), co je funkční, ale jaksi vám už neslouží a zabírá jen místo, dejte to do tašky a přijďte udělat dobrý skutek! Zabalte třeba knihy, nádobí, hračky, funkční elektrospotřebiče, náradí, drobný nábytek. Tyto vaše poklady buď opraví, nebo jen nachystají k prodeji v krámku dobré vůle lidé s postižením. Nejvíce jde na odbyt porcelán, sklo, knížky, hračky a domácí spotřebiče. Za současný hit se považují obecně retro věci z 60. a 70. let.

Obchody dobré vůle jsou krámky s věcmi z druhé ruky, oba je najdete v Táboře:

- Obchod dobré vůle, Světlogorská 2771, Tábor (*budova bývalé 8. ZŠ na Sídlišti nad Lužnicí*)
- Obchod dobré vůle, Střelnická 245, Tábor (*ulice mezi Střelnicí a Žižkovým náměstím*)

Větší obchod z dvou výše jmenovaných se nachází na „Sojčáku“. Proto objemnější dary vozte raději sem. Právě zde se zároveň nalézá i dílna, ve které je zaměstnáno šest lidí s mentálním postižením a čtyři lidé s postižením zdravotním. Zároveň zde funguje poměrně velká knihovna, která čítá kolem deseti tisíc svazků.

Chyťte příležitost za pačesy, rozlučte se doma s věcmi, které už vám k ničemu nejsou, které už vám neslouží ani nedělají radost, a přineste je do obchodů dobré vůle. Bude vás hřát u srdce hned ze dvou důvodů. Jednak vám po tváři nepoteče slza, až budete své milované, byť nepotřebné věci opouštět někde na skládce, jednak proto, že je opravdu fajn pocít někomu jinému dělat radost!

Máte doma nepotřebné věci?

DARUJTE NÁM JE!

Obchod dobré vůle

Diakonie
Českobratrské církve evangelické

Nejenom z kachlů se staví kachlová kamna

Text | Hannes Eilig

Foto | Brunner

Kachel je sice základní jednotkou kamnařiny a kachlová kamna by se bez kachlů určitě neobešla, ale zase na druhou stranu si musíme přiznat, že kachle nejsou na „kachláky“ samy. Kachlová kamna jsou systém, ve kterém se potkávají materiály se zcela odlišnými vlastnostmi. Každý materiál v kamnech má svou specifickou funkci a určené místo. Je však jedna věc, která tyto materiály spojuje – musí odolávat vysokým teplotám.

Po kachlích jsou v kachlových kamnech určitě nejdůležitější šamoty. Materiál, který už jednou pecí prošel – a to při teplotě mnohem vyšší, než jaká ho čeká v kachlových kamnech, a i díky tomu je k tomuto typu použití přímo předurčen. Šamoty jsou nositelem akumulční schopnosti kamen, především díky své vysoké objemové hmotnosti. Zároveň je to materiál, který teplo velice dobře vede – neboli teplo jím poměrně snadno propustuje.

Tento materiál bývá v poslední době stále častěji nahrazován žárobetony, které nejsou tak technologicky náročné. Jejich výroba je mnohem jednodušší, a tudíž i levnější. Žárobetony se nevypalují, ale to neznamená, že by měly pro-

ti šamotům menší odolnost proti žáru. Jejich funkce je v kamnech podobná šamotům – mají za úkol akumulovat a rychle dostávat teplo z ohniště, nebo z tahového systému na povrch kamen. Způsob použití, zřejmě více než složení a postup výroby, může za to, že žárobetony bývají nazývány „litými šamoty“.

Další velice důležitou součástí kachlových kamen jsou materiály s úplně odlišnou funkcí, než jsou šamoty, nebo žárobetony. Jsou to žáruvzdorné izolace. Ty mají téměř desetkrát nižší objemovou hmotnost než šamoty a i kvůli tomu nesrovnatelně hůře vedou teplo. Izolacemi se odstiňují nejen hořlavé konstrukce, jako může být třeba obvodová stěna dřevodomku, ale i nehořlavé příčky z plynosilikátu, nebo pálené cihly. Doporučuje se i izolace „odvětranou mezerou“ – izolace se nelepí přímo na zdivo, ale mezi izolací a zdí je mezera, kterou může proudit vzduch. Spolu s vymýcením sádkokartonu z kamnařiny se již snad podařilo odstranit i používání ze stavebnictví běžných vláknitých izolací, byť by byly schované za hliníkovou fólií. Neznamená to ovšem, že všechny rohože, nebo „velké tenké“ desky jsou z kamnařiny vyloučeny. Příkladem mohou být materiály Promaglaf, nebo Promatec. Nejobvyklejší dnes používané izolační materiály bývají na bázi kalciumsilikátu, nebo vermikulitu a mají teplotní odolnost kolem 1000 stupňů.

Všechny výše uvedené materiály je důležité i kvalitně spojovat a „nekachlové“ plochy kamen je nutné dobře naštukovat. I v tomto oboru se dá vycházet ze dvou pohledů na věc – stejně jako šamoty versus žárobetony, dá se u pojiv a omítek vycházet ze žáruvzdorných lepidel (*lidově zvaných „haftáky“ – z německého Haftmörtel*) a štuků, nebo zvolit přírodnější cestu a stavět kamna s pomocí kamnářské hlíny a hliněné omítky.

I v horké chvílce s chladnou hlavou...

Promat

člen **Etex** GROUP

Promat s.r.o.

Vysokoteplotní materiály

V. P. Čkalova 22/784

160 00 Praha 6 - Bubeneč

tel.: +420 224 390 811

fax: +420 233 333 576

www.promatpraha.cz

promat@promatpraha.cz

Kamnářovo ucho

aneb co vlastně posloucháme za kamny

přes hladinu jezera z hotelu, svou frustraci vzápětí přetavili do skladby, která se stala ikonou hard rocku už navěky. Smoke on the Water se objevilo jako přílepek na albu Machine Head, autorem názvu je Roger Glover a ani kytarista Ritchie Blackmore si od ní zpočátku mnoho nesliboval. V létě roku 1972 ji k dokonalosti přivedli na svých koncertních vystoupeních v Japonsku. Dokladem toho je vynikající dvojalbum Made in Japan. A Frank Zappa, který to celé režíroval i produkoval, pomyslně utřel nos. Stejně jako nejznámější český génius Jára Cimrman inspirující.

The Cure: Fire in Cairo

Tato skladba je spíš pro všechny romantické kourky, kteří milují pořádnou postpunkovou foukanou. Pořádný krb abyste v Káhiře pohledali. Kdo by se taky v tom věčném vedru trápil s topením. To už by musel mít dobře izolovaný barák, aby mu v něm byla zima. Na druhou stranu, kousek od Káhiry pár takových baráků stojí. Ta rezidenční čtvrť leží asi dvacet kilometrů jihozápadně a jmenuje se Gíza. Podivné pasivní domy jehlanovitého tvaru jsou dnes pohříchu opuštěné. O tom, že to tam kdysi pořádně žilo a podle nás se tam topilo v průhledových krbových vložkách, svědčí i text: „*Vidím tvou hlavu v pohasínajícím světle a skrze temnotu září tvé oči jasně. A hoří jako ohně, hoří jako oheň v Káhiře. Zvedám závoj, hedvábné boky sklouznou pod mou rukou, oteklé rty zašeptají mé jméno a já toužím po tom, abys mě vzala do své náruče a začala hořet...*“ To teda musela bejt jízda. A jednoho dne byl konec. Proč? Nejdřív nás napadlo, že už se na to řádění egyptských zbohatlíků nemohli pracující dívat a provedli zdařilou sociální revoluci, rezidenční čtvrť znárodnili, následně zjistili, že starat se o ni je moc práce, tak ji opustili a zanechali svému osudu. Pak to ale rozštípl kolega Blažek: „*Hele, já tam jednou byl na dovolené. Vylezl jsem až nahoru a kam jsem dohlédl, všude jen poušť a písek. Já si myslím, že tak dlouho fajrovali, až jim došlo dřevo, a tak se odstěhovali někam jinam.*“ A na tom si teda myslíme, že něco je. Zásoby dřevní hmoty nejsou nekonečné a nemáme žádné důkazy o tom, že ve starém Egyptě znali systém třífázového spalování nebo že jejich vložky prošly pověstným norským testem, postrachem dnešních kamnářů. Tak na to myslete, až si pustíte album Three Imaginary Boys.

Přejeme příjemný poslech a těšíme se na slyšenou!

Deep Purple: Smoke on the Water

No to jsme si zase vyslechli. Jak jsme mohli minule zapomenout na tuto ikonickou skladbu, na jejímž dokonalém riffu si lámal prsty snad každý začínající kytarista. Je čas to napravit. Růžena si „kouř na vodě“ hned jednoznačně asociovala s teplovodní krbovou vložkou, ale tak jednoduché to zase není. Ale o vodě, ohni i kouři to vlastně taky je. Tím, kdo 4. prosince 1971 ve švýcarském Montreux pořádně přiložil pod kotel, byl Frank Zappa se svou vykutálenou partičkou The Mothers of Invention. Syntezátorové sólo ve skladbě King Kong, které při koncertě v místním kasínu předvedl Donald Ward Preston, přivedlo jednoho z fanoušků do takové extáze, že v jeho průběhu vypálil světlici přímo nad hlavu do ratanového stropu, který se vznítil. Frank Zappa zachoval chladnou hlavu, z pódia organizoval evakuaci a krátce poté, co jako poslední vyšel z budovy na ulici, se celé kasino zřítilo. Prostě, kdo umí, ten umí. Zničení členové Deep Purple, kteří měli od následujícího dne studio v kasínu pronajaté na své nahrávání a požár pozorovali

Klasika

s moderním srdcem.

Spartherm Speedy K Prestige

Kingfire Parat

Pohoda u plápolajícího ohně s minimálními nároky na prostor

Pokud hledáte topnou soustavu, která bude po technické a vizuální stránce dokonale sladěná, tak je tu Schiedel KINGFIRE Parat. Jde o prefabrikovaný komínový modul, jehož srdcem je integrovaná krbová vložka o výkonu 3-7 kW, který postačí pro pokrytí potřeb rodinného domu. Tento modul se instaluje do domu hotový, otestovaný přímo z výroby. Stačí jen pomocí jeřábu či hydraulické ruky osadit a za pár hodin můžete topit.

Extrémně rychlá montáž

Hlavním benefitem soustavy Schiedel Kingfire Parat je snadná a rychlá montáž. Krbová vložka se instaluje současně se stavbou komína unikátní montážní technologií Schiedel Parat: místo obvyklého montování po jedné tvárnici se instalují velké dílce vyráběné na míru stavby. Prefabrikáty se jednoduše překlápějí na sebe pomocí jeřábu. Tyto dílce jsou zpravidla vyráběny na výšku jednoho podlaží, ale lze získat až šestimetrové komponenty. Veškerá napojení kouřovodu jsou taktéž připravena v hotových prefabrikátech podle projektu.

Vysoká účinnost topného spotřebiče

Součástí komínového systému je krbová vložka s regulovatelným výkonem 3-7 kW, který vyhovuje požadavkům většiny běžných objektů a místností. Její účinnost je 80 % a může být provozována nezávisle na přívodu vzduchu pro hoření, což je pro moderní utěsněné domy s větracími systémy výhodou. Sklo dvířek je omýváno přívodem sekundárního vzduchu, čímž nedochází k usazování nečistot na vnitřní straně dvířek. Patentovaná technologie osazení krbové vložky umožňuje kdykoli její snadnou výměnu bez velkých nákladů.

Krbový modul v novém designu

Rozměry celého systému výrazně šetří místo v dispozici domu a umožňují architektům a projektantům absolutní svobodu při navrhování interiéru. Díky kompaktnímu tvaru (550×550×2940 mm) se dá Kingfire Parat použít jako centrální designový prvek nebo jako funkční bytové příslušenství. Od letošního roku si zákazníci mohou vybrat ze tří nabízených typů designového řešení – od klasických šedých dvířek, přes přímočarý design s černými skleněnými dvířky až po mírně zaoblená šedá dvířka, která umožní ještě větší užitek z ohně.

Krbový modul se dá obezdít lavicemi k sezení, regály pro uložení dřeva nebo poličkami pro běžné dekorace. Zákazníci si mohou zvolit jako finální povrchovou úpravu omítku nebo keramický obklad, pro nadstřešní část se dá použít také standardní prefabrikovaný komínový plášť z vláknitého betonu.

Prestižní cena za design

Schiedel KINGFIRE Parat představuje nejen stavební prvek šetřící místo v dispozici, ale pro svůj atraktivní vzhled byl v loňském roce oceněn prestižní cenou REDDOT Award, která je jednou z nejuznávanějších designérských soutěží na světě.

Více informací naleznete na www.schiedel.cz

CLASSICO S

Klasický design s šedými kovovými dvířky.

LINEARE S

Přímočarý design s plnými skleněnými černými dvířky.

RONDO S

Mírně zaoblená šedá dvířka pro ještě větší užitek z ohně.

Brunner: Der Urfeuer-Kamin®

víc požitku z ohně už mít nelze...

Pro ty, kteří netouží po vysokém výkonu, ani po vysoké účinnosti, ale hledají ten pravý požitek z ohně, chtějí oheň dokonale vidět, slyšet i cítit, být k němu prostě blízko, bez skla a technických vychytávek – prostě ohniště pro úžasný pocit z ohně.

Tato nová řada by se dala nazvat návratem ke kořenům. Jedná se o řadu otevřených krbových ohnišť, která byla odzkoušena a povolena dle normy EN 13229. Všechna ohniště mají externí přívod vzduchu a výsuvnou mřížku. Ta zabráňuje vystřelování uhlíků z otevřeného ohniště.

BRUNNER®

KRBY-KAMNA-TURYNA

KRBY-KAMNA TURÝNA s.r.o.
Petra Bezruč 476, 289 11 Pečky
Tel.: 723 174 928
e-mail: info@krby-turyna.cz
www.krby-turyna.cz

Tradiční prvky v moderním pojetí. Portál z tradičního kamene, který je doplněný moderními obklady, vytváří opravdu stylovou atmosféru, i když je v něm použita méně tradiční, ale v současné době velice oblíbená širokoúhlá krbová vložka. U této obestavby krbové vložky, která svým vzhledem tak trochu připomíná doby otevřených krbů, by se asi nikdo nedivil, kdyby se majitel čas od času neudržel a nechal dvířka vysunutá nahoru nejen při přikládání...

KRBY PELANT

U Stadionu 1190, 434 01 Most

Krby Pelant s.r.o.
U Stadionu 1190, 434 01 Most
info@krbypelant.cz
www.krbypelant.cz

Odpověď na to, jak co nejčistěji obestavět krbovou vložku Brunner Architektur Kamin - Eck. Štuková obestavba je doplněna pouze jednoduchým zabudovávacím rámečkem. Nasávací i výdechové otvory jsou dovedně maskovány, aby nerušily celkové pojetí... Moderní uvolněná obestavba do současných moderních interiérů.

KAMNÁ MÁRA

Kamnářství Jiří Mára
Jungmannova 535/7, 391 01 Sezimovo Ústí
+420 724 251 744
info@kamnamara.cz
www.kamnamara.cz

Asi bychom u nás na jihu Čech těžko hledali klasičtější pojetí kachlového sporáku. Ne, že by se modro-bílé „fazeťáky“ nestavěly i jinde, ale tady na jihu jsou zakořeněné asi nehlouběji. K&K Poker s.r.o. Bechyně má v nabídce celou řadu modro-bílých barevných kombinací kachel/hrana a věřte nevěřte, vyráběla se už i varianta bílý kachel a modrá hrana.

krbY MetAx

METAX KRBÝ s.r.o
Náměstí 28. října 18, 602 00 Brno
Tel: +420 516 431 093
Email: krby@krby-metax.cz
www.krby-metax.cz

Brunner HKD 2.2 s tahovým systémem - ideální kombinace teplovzdušného a sálavého způsobu vytápění. Velké prosklení kamnové vložky v kontrastu s tradičním vzhledem kachlových kamen. Trvale oblíbená glazura - zelená lahvová - je doplněna štukovanými plochami a motivy na kachlech vyráběných pro zákazníka individuálně na přání. Ten, kdo rozpozná hrozen na největším z kachlů, se asi nebude divit, že stavba se nachází na jižní Moravě.

ŘEHULKA

80 LET VÝROBY

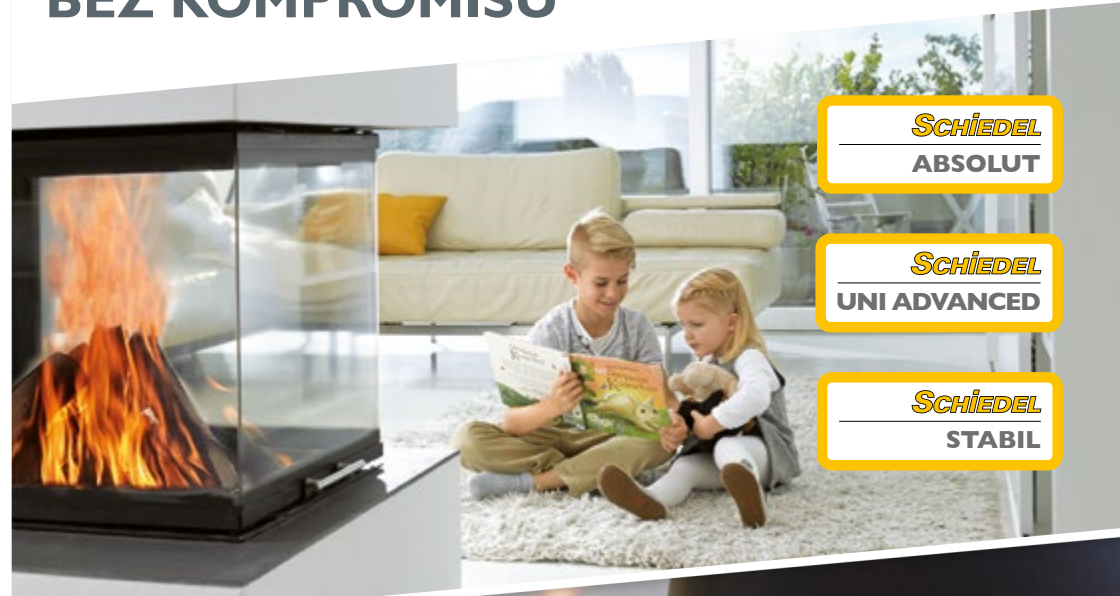
SPORÁKOVÉHO KOVÁNÍ
A PŘENOSNÝCH
STOLOVÝCH SPORÁKŮ

ŘEHULKA, s.r.o.
798 03 OHROZIM 68
+420 728 359 122
kachlaky@rehulka.cz
www.rehulka.cz

inzerce

ŠPIČKOVÉ KOMÍNY BEZ KOMPROMISŮ

SCHIEDEL
Heating. Venting. Living.

SCHIEDEL
ABSOLUT

SCHIEDEL
UNI ADVANCED

SCHIEDEL
STABIL

SCHIEDEL
KERASTAR

SCHIEDEL
ICS

SCHIEDEL
PERMETER

NEREZOVÉ TŘÍVRSTVÉ KOMÍNY

- **KERASTAR**
nerezový komín s vnitřní vložkou
z izostatické keramiky
- **ICS**
třívrstvý nerezový komín s vnitřní
nerezovou vložkou
- **PERMETER**
nerezový komín s barevným vnějším
pláštěm

KERAMICKÉ KOMÍNY

- **ABSOLUT**
jediný komín certifikovaný
pro pasivní domy
- **UNI ADVANCED**
s novou izostatickou vložkou
s jedinečnými vlastnostmi
- **STABIL**
klasický keramický komín
s osvědčenou technologií

Komíny vyvíjíme, vyrábíme a testujeme,
tak aby byly pro své uživatele naprosto bezpečné.
Samozřejmostí jsou originální díly výrobce, za jejichž kvalitou si stojíme.

www.schiedel.cz

K&K

P O K E R
B E C H Y N Ě

www.kamnarstvi-bechyne.cz

20 let tradice
řemeslné
výroby kachlů

Vše, co vás v časopise zaujalo, objednávejte u našich partnerů!

www.kolem-kamen.cz
**Kolem
kamen**
PARTNER

1. **K-Plus**
Údolní 384, 788 33 Hanušovice
jauernig@seznam.cz
2. **Krbystyle, s.r.o.**
Klicperova 10, 150 00 Praha – Smíchov
kosar@krby-style.cz, www.krby-style.cz
3. **Jaroslav Turyna**
Petra Bezruč 548, 289 11 Pečky
info@krby-turyna.cz, www.krby-turyna.cz
4. **Roman Hanuš**
Prokišova 355/3, 370 01 České Budějovice
kamna.hanus@tiscali.cz, www.kamnahanus.cz
5. **Tomáš Jíra**
Hrusice 197, 251 69 Hrusice
tomasjira@centrum.cz, www.tomasjira.cz
6. **Ladislav Koutecký**
Merklínská 14, 360 10 Karlovy Vary – Sedlec
info@3xk.cz, www.3xk.cz
7. **Vladimír Laube - stavební práce**
Mezi Vodami 1560/33, 143 50 Praha 4 – Modřany
info@laubekrby.cz, www.laubekrby.cz
8. **Martin Pecina**
Koželušská 108, 537 01 Chrudim
martin.pecina@seznam.cz
9. **Kamnářství Pithard & Volech**
Metyšova 922, 514 01 Jilemnice
piao@c-box.cz, www.kamnapiao.cz
10. **Bohdan Hrabec**
Pod Senovou 46a, 787 01 Šumperk
bohdan.hrabec@seznam.cz, www.kamnarstvi-hrabec.cz
11. **Vladimír Hejna**
Chýšky 79, 398 53 Chýšky
krby.hejna@seznam.cz, www.krbyhejna.cz
12. **Sgrafito spol.s.r.o.**
Ledenická 688, 370 06 České Budějovice – Srubec
krby@sgrafito.cz, www.sgrafito.cz
13. **Richard Kučera**
Pod Sanatorkou 2508/1, 678 01 Blansko
info@krbykucera.cz, www.krbykucera.cz
14. **Krby Pelant s.r.o.**
U Stadionu 1190, 434 01 Most
info@krbypelant.cz, www.krbypelant.cz
15. **Petr Sedlák**
Rosovice 303, 263 01 Rosovice
petr@kamnarstvi-sedlak.cz, www.kamnarstvi-sedlak.cz
16. **Jiří Jurčák**
Na Gruntech 14, 763 11 Zlín – Lužkovice
[777 733 337, jiri.jurcak@krby-kamna.com](mailto:info@77773337.jiri.jurcak@krby-kamna.com)
17. **Lubomír Smejkal**
Veselý Ždár, 580 01 Havlíkův Brod
krby.smejkal@seznam.cz, www.krby-kamna-smejkal.cz
18. **David Jakubka**
Teplice nad Bečvou 112, 753 01 Hranice
kamnakrby@seznam.cz, www.kamnakubka.cz
19. **TECHNOKLIMA UH s.r.o.**
Hradištská 95, 686 03 Staré Město
krby@technoklima.cz, www.technoklima.cz
20. **METAX KRBÝ s.r.o.**
Náměstí 28. října 18, 602 00 Brno
krby@krby-metax.cz, www.krby-metax.cz
21. **Brabenec, spol. s r.o.**
Pražská 199, 675 26 Želetava
☎ 568 455 238, 604 963 276
prodejna@brno@brabenec.info, www.brabenec.info, www.zeletavska-kamna.cz
22. **Kamnářství Milan Blaha**
Příčná 140, 592 14 Nové Veselí
☎ 566 667 235, 602 786 353
blaha-milan@seznam.cz, www.blahamilan.com
23. **STAVEP VAŇHA PAVEL**
Dolní novosadská 41/26, 770 12 Olomouc
☎ 585 751 810, 777 070 585
info@krbyolomouc.cz, www.krbyolomouc.cz
24. **Štěpán Jankovič**
391 72 Sudoměřice u Bechyně 120
☎ 603 210 716, stepan.jankovic@seznam.cz, www.kachlovakamna.kvalitne.cz
25. **Jaromír Lázníčka**
Sokolovská 1, 586 01 Jihlava
☎ 604 244 218, kamna@laznicka.cz, www.laznicka.cz
26. **Jaromír Lázníčka**
Náměstí 178, 594 42 Měřín
☎ 773 575 255, kamna@laznicka.cz, www.laznicka.cz
27. **Kamnářství Jiří Mára**
Jungmannova 535/7, 391 01 Sezimovo Ústí
☎ 724 251 744, info@kamnamara.cz, www.kamnamara.cz
28. **Kamnářství Maršík**
K Háječku 224, 39701 Písek
☎ 776 158 414, marsikjan@seznam.cz, www.krbymarsik.cz
29. **Radek Peterka - kamnářství**
K Sínoru 251/9, 301 00 Plzeň 10 - Lhota
☎ 605 355 327, radekpeterka@volny.cz, www.krby-peterka.com
30. **Stavebnictví, kamnářství D+J, Jan Vosecký**
Michalská 318, 391 65 Bechyně
☎ 602 155 682, voseckyj@seznam.cz, www.sporacek.cz
31. **Centrum krbů - Jan Praus**
Březovice 54, 508 01 Hořice
☎ 603 293 711, info@centrumkrbu.cz, www.centrumkrbu.cz

KAMNÁŘSTVÍ
HRABEC

Bohdan Hrabec
Pod Senovou 46a
787 01 Šumperk
bohdan.hrabec@seznam.cz
tel: 602 787 024
web: kamnarstvi-hrabec.cz

Vladimír LAUBE – KRBÝ
www.laubekrby.cz

Umíme to vymyslet,
nakreslit
i postavit!...

HANUŠ
KAMNÁŘSTVÍ

Prokišova 3
370 01 České Budějovice
Tel.: +420 777 907 766
E-mail: kamna.hanus@tiscali.cz

www.kamnahanus.cz

CENTRUM
KRBŮ a KAMEN

JAN PRAUS
Člen Čechu kamnářů
České republiky

www.centrumkrbu.cz

www.krby-style.cz

SGRAFITO spol. s r.o.

www.sgrafito.cz
České Budějovice

KRBÝ PELANT
U Stadionu 1190, 434 01 Most
www.krbypelant.cz • +420 602 347 979

www.krbyhejna.cz

krby.hejna@gmail.com
© 775 288 027, 777 288 027

Kamnářství
Tomáš Jíra

KAMNA
KRBÝ
PECE
SPORÁKY

www.tomasjira.cz

David a Jan Vosecký
Stavebnictví, kamnářství D+I
Michalská 318, 391 65 Bechyně
www.sporecek.cz
© 602 155 682, 776 146 461
email: vosecky.j@seznam.cz

KAMNÁŘSTVÍ MARŠÍK
K Háječku 224, 39701 Písek
© 776 158 414, marsikjan@seznam.cz
www.krbymarsik.cz

Kamnářství Ladislav Koutecký
Krbý, kamna, sporáky, komíny...

Merkliňská 14
Karlovy Vary - Sedlec
736 111 844, 602 111 844
www.3xk.cz

Profesionální kamnáři ze západních Čech.

KRBÝ
PETERKA
KAMNÁŘSTVÍ

K Sinoru 251/9, 301 00 Plzeň 10 - Lhota
© 605 355 327
radekpeterka@volny.cz, www.krby-peterka.com

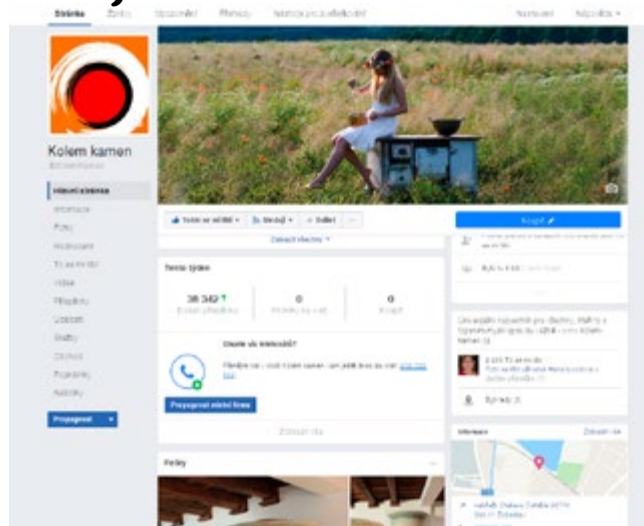

Líbí se vám časopis? Chcete být pořád v obraze? Zkuste předplatné!

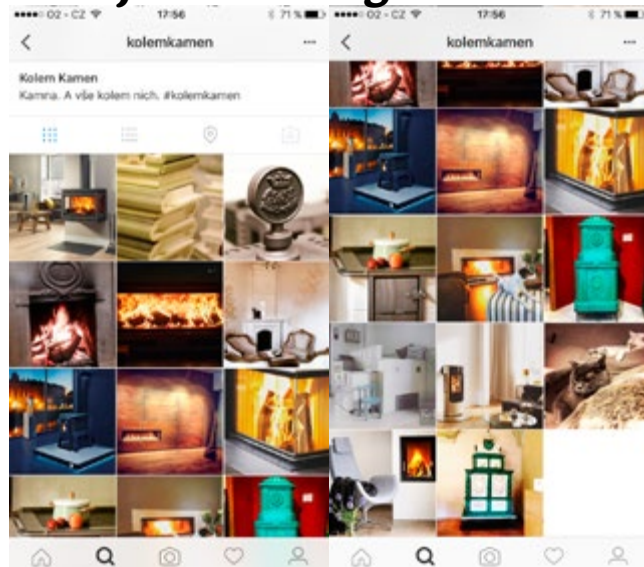

Stačí se zaregistrovat na stránce www.kolem-kamen.cz, zvolit typ předplatného a budete mít náš časopis k dispozici v on-line verzi, nebo vám pokaždé přistane jeho výtisk v poštovní schránce.

Přidejte se k nám na Facebooku

Sledujte náš Instagram

Co čteme za kamny?

Ne nadarmo se říká březen, za kamna vlezem, duben, ještě tam budem. Teoreticky v máji je třeba běhat v háji, ale jsou i tací, co klidně tráví za kamny celý zbytek roku. A nelze se jim divit. Věrným společníkem jim bývá kniha. A protože v redakci taky máme pár knihomolů, říkali jsme si, že by možná nebylo na škodu dát našim čtenářům pár tipů na pěkné knížky, se kterými jsme si za kamny užili hezké chvíle, když se venku čerti honili a meluzína zpívala v komíně. A pokud i vy čtete se stejnou vášní jako někteří naši redaktoři, budeme rádi, když nám napíšete třeba na Facebook (*když už má tohle pekelné médium knihu v názvu*) a podělíte se s námi o svou zkušenost s dobrou knihou. Neboť dobrých knih, těch není nikdy dost.

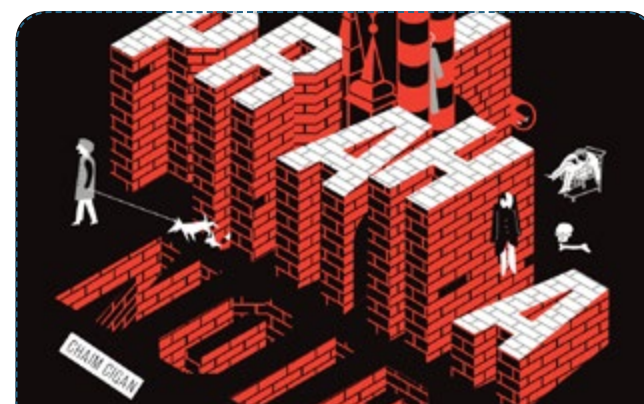

Gail Parentová: SHEILA LEVINOVÁ ZEMŘELA A ŽIJE V NEW YORKU

Sheila jako většina mladých dívek sní o hodném muži, krásné svatbě a rodinném životě. Má to všechno perfektně promyšlené, ovšem je v tom to háček. Pořád se jí nedaří potkat někoho vhodného. A když se ani během studií na vysoké škole s nikým vážně neseznámí (a jak ji varuje matka – po škole to bude mnohem, mnohem těžší), začíná panikařit. Moc jí v tom nepomáhá ani nastupující sexuální revoluce, ani pár kilo navíc, kterých se nemůže zbavit. Její požadavky jsou nepřímou úměrou jejímu nízkému sebevědomí. Její budoucí muž musí dělat něco tvůrčího, ale zároveň musí mít řádné příjmy, takže... „mohl by být třeba malířem a přes den spekulovat na burze.“

Po studiích si pronajme s kamarádkou byt na Manhattanu, kde žije cílová skupina ženichů, začíná pracovat a nepřestává hledat.

I když se příběh odehrává za oceánem a v 60. letech minulého století, četné situace, které Sheila a její naopak velmi krásná a štíhlá kamarádka prožívají, vám budou připomínat něco, co jste možná také prožili vy nebo vaši kamarádi, rodiče, děti. Navíc je to podáno velmi vtipně s prvky černého humoru, který si v české kotlině tak hýčkáme.

Výbor povídek: PRAHA NOIR

Je-li kachel základní jednotkou kamnářského řemesla, je povídka rozhodně základní jednotkou řemesla literárního. Kdo ji nezvládne, neměl by se pouštět do ničeho většího.

Žánr noir má svou domovinu ve Spojených státech, v Evropě byla vždy jeho základnou Francie. České prostředí je v tomto ohledu specifické a přidává k němu jako další příchuť vůni mystiky. A Praha? Ta je pro žánr noir jako stvořená.

Pavel Mandys uspořádal v rámci světového projektu noir čtrnáct povídek českých spisovatelů. *Chaim Gigan, Martin Goffa, Irena Hejdová, Michaela Klevisová, Štěpán Kopřiva, Ondřej Neff, Jiří W. Procházka, Markéta Pilátová, Petra Soukupová, Michal Sýkora, Petr Stančík, Petr Šabach, Kateřina Tučková a Miloš Urban* vytvořili sbírku, jejímž ústředním motivem je Praha, její zločiny, záhady i tajemství.

Je to dobré čtení. Barvitě, temné. Obzvláště ke kamnům v čase, ve kterém zpívá v komíně meluzína, venku se čerti honí a za chvíli vám každé zapraskání polena bude připadat jako výstřel a odlesky plamenů na stěně vyčarují temné postavy z ještě temnějších příběhů. Báli jsme se, ale bylo to příjemné.

Nová kolekce Skeppshult Noir

Švédské litinové nádobí bez kompromisů s praktickou vychytávkou k zachycení poklice, to ocení každý, kdo opravdu vaří...

Už dnes můžete objednávat v našem e-shopu:

<http://e-shop.kolem-kamen.cz/>

inzerce

krby MetAx

Naše firma je již od roku 1998 spolehlivým dodavatelem krbů a kamen.

Víme, že teplo rodinného krbu je důležitou součástí vašich domovů. Snažíme se proto, abychom vám tento komfort zajistili, **v souladu s vašimi představami.**

Oblast krbů a kamen je poměrně dynamicky se rozvíjející odvětví. Proto i **naše firma se stále zdokonaluje**, abychom našim zákazníkům mohli nabídnout nové technologie.

Díky tomu dokážeme realizovat krby teplovzdušné, teplovodní, plynové a samozřejmě i sálavé stavby, či klasická kachlová kamna. Své místo v našem portfoliu mají i zahradní krby a grily. Provádíme odbornou instalaci krbových kamen a krbů s teplovodním výměníkem.

Jsme členy Cechu kamnářů ČR, účastníme se pravidelných školení a seminářů.

Realizace staveb provádí naši kmenoví zaměstnanci.

Nabízíme **jen kvalitní výrobky od českých i zahraničních výrobců** s veškerými atesty, které splňují české i evropské normy.

Budeme rádi, pokud nás oslovíte a stanete se našimi partnery i vy. **Tým Krby Metax**

Vzorková prodejna METAX KRBÝ s.r.o

Náměstí 28. října 1105/18

602 00 Brno

tel.: 516 431 093 | www.krby-metax.cz

e-mail: krby@krby-metax.cz

Co děláme na kamnech?

vaříme, spíme a bůhví co ještě...

Text | Jitka Pokorná

Foto | redakce

Tedy my tam děláme úplně všechno. Však taky aby ne. Jsme přece kamnáři. A to znamená, že náš život je s kamny spjat poutem nejpevnějším. Topíme v nich, vaříme na nich, spíme nebo se občas jen tak vyvalujeme. Kurýrujeme se na nich z chřipky. Zalézáme za ně pro pocit klidu a bezpečí, čteme na nich, u nich i za nimi. Taky tam pijeme hodně víno a někteří z nás dokážou mlčky hledět do plamenů celé hodiny. Také naši psi a kočky je milují. Je to láska vášnivá a vřelá, občas hraničí až se sebevznícením.

Pak je taky kreslíme, měříme, konstruuujeme, gumujeme a mačkáme na papíře. Následně stavíme, opravujeme nebo zachraňujeme. Sem tam na ně nadáváme, ale obecně vzato, nedáme na ně dopustit. Máme je rádi jako partnera, kterého jsme si vybrali na celý život. Rozvést se s ním nemůžeme, leda ho zbořit a na jeho místě postavit jiného. I to se občas stane. Ale opravdu jen výjimečně. Někdy se sebereme a jedeme pryč. Do teplých krajů, kde se netopí. Chceme mít od nich alespoň na chvíli pokoj. Pár dní nám to vydrží, ale stejně nakonec i na tom jihu nějaký ten krb najdeme, zkoumáme, jak funguje, fotíme si ho a už jsme zase kamnáři.

A tak vám o tom našem životě s kamny chceme v příštím čísle hodně povědět. Podíváme se na ně pohledem veskrze praktickým a ústředním tématem budou sporáky, protože s těmi je největší sranda. Je jich spousta druhů, každý se hodí k něčemu. A aby nebylo jen přesporákováno, zajedeme se podívat na výlet do Kuksu, do muzea řemesel v Kolovči, odhalíme kouzlo černé kuchyně, upečeme chleba a obzvlášť zajímavý bude náš pravidelný gastrokoutek. Na naši redakční chalupu se totiž v létě sjedou kamnáři z celé země, každý si přiveze svůj oblíbený recept a suroviny a pustí se do vaření. My to budeme fotografovat, patřičně komentovat a nezřízeně konzumovat. Tak to je, krom všeho ostatního, jedna z věcí, na kterou se fakt těším.

Přeji vám všem rychlý nástup jara, rozkvetlý máj a léto tak akorát, abyste v něm zapalovali oheň ve svých krbech a sporácích jen pro radost z hoření. Uvidíme se na podzim!

Víte, že

kakabus, slovo, které si dnes spojujeme pouze s označením hodně nepříjemného, zamračeného a se vším nespokojeného kverulanta, má svůj původ v hrnčířině a potažmo i kamnařině (viz strana 4 našeho časopisu)? Ve starém Řecku znamenalo slovo cacabus (kakabos) hrnec na vaření. Z něj odvozené přídavné jméno cacabatus pak označovalo hrnec odstavený z ohně, celý černý a špinavý, začouzený od plamenů. Dnešní kakabus má úplně stejně začazenou mysl, vidí všechno černě a kudy chodí, tudy prudí.

Stačilo málo a všechno mohlo být jinak. V době, ve které se Praha rozrůstala v moderní velkoměsto, přicházela řada novinek, které potřebovaly i své jméno. Objevil se autobus, omnibus a došlo i na označení vozidla, které mělo za úkol svážet odpadky toho nejhrubšího zrna. Dnes už se neví, kterou pomazanou hlavu napadlo použít označení kakabus. Blahopřejeme všem Pražanům, že nakonec našli zbytky soudnosti, díky nimž dnes v Praze i celé vlasti české naše hnědé zlato odváží v případě potřeby fekální vůz (též lidově nazývaný hovnocuc). Na druhou stranu, kdyby toto lidové označení zbylo pro člověka začouzené mysli, mohly by být dnešní politické a internetové diskuse mnohem barvitější. Kdo ví.

KRBY - KAMNA - TURÝNA

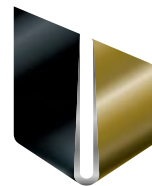
O H E Ň   V   D O B R Ý C H   R U K O U

specialista pro stavbu krbů a kamen | široká nabídka od prestižních výrobců | kamenná prodejna s více než 111 vzorky
komplexní služby od návrhu až po realizaci | důvěryhodné reference

www.krby-turyna.cz | ☎ 723 174 928

Oheň + inovace = SPARTHERM

german
brand
award
16
winner

Užijte si oheň ze tří stran

S našimi moderními krbovými vložkami bude každý individuálně postavený krb designovým kusem. Výsuvná dvířka se systémem Softclose umožňují komfortní přikládání a kromě toho jsou na obou stranách i otvírací. To není jen elegantní, ale umožňuje to i snadné čištění. Vzduch pro spalování je předehříván při proudění mezi dvojitými stěnami kolem ohniště a to zajišťuje čisté a účinné spalování.

